

Naročnina mesečno
25 Din, za inozem-
stvo 40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 96 Din, za
inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba
2050, — nočna 2996, 2994 in 2030

SCOVENECC

Z nedeljsko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cek. račun: Ljub-
ljana št. 10.650 in
10.349 za inserate;
Sarajevo št. 7563.
Zagreb št. 59.011.
Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitar-
jeva 6, telefon 2992

Izhaja vsak dan zjutraj, razen
ponedeljka in dneva po prazniku

Bolgarija v objemu revizionizma

Članek je napisal za »Slovenec« bolgarski časnikar, ki se je z vladnim predsednikom Mušanovom udeležil obiska v Ankari. V članku prevladujejo osebni vtisi in vidiki, ki jih kot informacijo neizpremenjene nudimo našim čitateljem.

(Op. ur.)

Vedeli smo, da pripravljajo Turčija bolgarski delegaciji izredno slovesen sprejem. Toda tako odlične pozornosti se vendar nismo mogli nadejati. Kjerkoli se je pojavil ministrski predsednik Mušanov in z njim potujoča delegacija, povsod je bil navdušeno sprejet in pozdravljen od uradnih funkcionarjev. Nad vse pa je bil prisrčen sprejem v Ankari, kjer so se vse dni od jutra do noči vršili številni banketi, čajanke in razni odlični sprejemi. Sam Ghazi Kemal paša, ki se nikoli ni prisostvoval sprejemu delegacije v Cifliku Marmara, je 4. decembra popoldne prebil dve uri v živahnem pogovoru z Mušanovom, s tajnikom zemljedeljske zveze Dimovom in drugimi člani delegacije. Posebno živo se je zanimal za cilje in program zemljedeljskega pokreta. Sprejemni banket se je vršil v eni najlepših dvoran, ki jih premore Ankara. Vsi prostori so pravilno razkošno opremljeni, jedilni servis za 300 oseb iz zlata je bil prvič v republiki uporabljen. Sredi mize je bila postavljena ogromna čokoladna torta, prikazujoč visoko drevo s tremi vejami, iz katerih je pogajala novo zeleno brstje. Simbol treh plemen došlih iz daljne Azije, treh plemen, Turkov, Bolgarov in Grkov, ki so se do pred kratkim živeli v medsebojni borbi in neslogi, ki pa sedaj iščejo složno skupnih političnih ciljev.

Izreden sprejem Bolgarov je imel izreden pomen, kakor ga označuje omenjeni simbol. Abdul Hamid, vsemočutni sultan, strah in trepet svojim podložnim, prezgodaj si umrl! Doživel si združitev balkanskih narodov, ki so omajali stebre nekdanjega otomanskega imperija in se v borbi za kršćanstvo osvobodili stoletnega jarma. Toda kaj bi rekel danes, ko bi videl zastopnike nekdanjega podložnega »raja«, ki z vojaškimi častmi prihajajo kot gosti nove, turške republike in njenega predsednika Kemal paše. Kaj bi rekel Abdul Hamid, ko bi čul Kemalovo vabilo, naj poseti bolgarska kraljevska dvojica turško prestolico... Abdul Hamidov grob je še viden. Še ni preraščen s travo, kakor tudi ne grobovi deset tisočev slovanskih junakov, ki so v osvobodilnih bojih padli za vero ter svobodo balkanskih narodov. Kaka ironija leži včasih v politiki!

Bolgarska oficialna politika se torej obrača proč od narodov in držav, s katerimi je bila ramo ob ramo osvobodilna boje in ki so ji sorodni po jeziku in veri. Zakaj tako, ne bom tukaj preiskoval.

Preidimo govore in običajne diplomatske fraze ter ugotovimo uspeh ali neuspeh Mušanovega poseta v Turčiji. Na vsak način je dosežen popoln sporazum o prijateljsstvu in arbitraži s turško republiko. Tefik Rudži bej, turški zunanji minister, je dobil od predsednika republike nalog, da uredi vsa sporna vprašanja glede izseljenkega vprašanja in odškodnine bolgarskim izseljenecem iz Trakije. V to svrhu bo ustanovljena takoj posebna mešana komisija. Razven tega so v osnovi določeni pogoji za čimprejšnjo trgovinsko pogodbo med obema državama. Turški državniki so ves čas nastopali tudi kot posredniki med Bolgarijo in Grčijo in z veliko vnemo gladili pot, po kateri naj pride do prijateljskega pakta tudi med Bolgarijo in Grčijo. Trozveza med temi tremi državami trenutno še ni sklenjena, a se bo izvedla tudi formalno takoj, ko bo mogoče urediti še neka sporna vprašanja med Grčijo in Bolgarijo.

Splošno se je pričakovalo, da bo bolgarska delegacija stopila v zvezo tudi s sovjetskimi odposlanci, kar se pa ni zgodilo. Iz raznih razgovorov je bilo mogoče razbrati, da v tem pogledu Turki ne bi hoteli igrati iste posredovalne vloge, kakor pa v stvarjanju pakta z Grčijo. Turki so namreč poudarjali, da jih sicer vežejo zelo pristrane in najboljše zveze s Sovjeti, da pa je njihova nova država sad turškega nacionalizma, ki ne dopušča v svojih mejah nikakega internacionalnega komunističnega pokreta. Razgovori med Sovjeti in Bolgarijo so bili od obeh strani lansirani in zaželeni, toda iz taktičnih razlogov za boljše čase odločeni. Edini, ki je stopil v stik s sovjetskim poslanikom Suričem je bil urednik dnevnika »Utroč Tanev, toda oficijelni bolgarski zastopniki s sovjetskim poslanikom niso imeli razgovorov.

Vergil Dimov se je v pogovoru z zunanjim ministrom Rudži bejem tudi zanimal, zakaj turški zemljedelci niso stopili v agrarno mednarodno internacionalno. Rudži bej je odgovoril, da nekatere zemljedeljske stranke niso bile na vladi, druge pa da goje preveč mednarodne ideale, med tem ko so Turki nacionalisti. Tudi bolgarski zemljedelci so bili doslej, kakor znano, jako mednarodno usmerjeni. Sedanja agrarna konferenca v Sofiji bo pokazala, če ni tudi pri njih prišel prevladovati nacionalistični motiv, kakor je to slučaj pri turških agrarcih in še marsikje drugod.

Mušanov obisk v Ankari znači, da je stopila Bolgarija iz svoje dosedanje rezerviranosti, ter da se skuša v zvezi z Turčijo in Grčijo kot eni politični enoti v mednarodnem svetu uveljaviti svoje revizionistične težnje. Pri tem se bo seveda njena politika naslanjala na one države, ki imajo tudi revizionizem v svojem programu. To sta v Evropi predvsem Italija in Nemčija. Opredelila se

Francija je spravljiva Mednarodni položaj Nemčije ugoden — Pogajanja v Baslu

Pariz, 11. dec. V tukajšnjih političnih krogih pazno sledijo razpravam posvetovalnega odbora Banke za mednarodna izplačila v Baslu. Francija je odposlala v Basel svoje najboljše finančne strokovnjake, kakor Ch. Rista, nekdanjega podguvernerja Francoske banke, ki ga spremlja še več drugih finančnih izvedencev. Ni v kompetenci posvetovalnega odbora, da izreče končno besedo o reparacijah, kajti njegov namen je, da samo prouči plačilno zmožnost Nemčije; ta odločitev bo padla šele na mednarodni konferenci po reparacijah prizadejih vlad, ki se bo vršila po zaključku dela posvetovalnega odbora. Kljub temu je jasno, da bo mnenje, ki ga bo izrekel posvetovalni odbor, izredne važnosti za nadaljnji razvoj francosko nemških odnosov, ker bo Francija moralno prisiljena upoštevati zaključke posvetovalnega odbora sama in se ne bo lahko izognila pritisku drugih držav. Če bi prišel preiskovalni odbor da zaključka, da Nemčija v resnici ne more plačati reparacij ne v tem trenutku in tudi ne v bodoče, bi bila Francija prisiljena vsaj deloma upoštevati njegovo mnenje in pristati na moratorij, in tudi na znižanje reparacij. Zato je umevno zakaj se je za predsednika preiskovalnega odbora vršil tako hud boj med Francijo na eni strani, Anglijo in Nemčijo na drugi. Končno je bil po nekakem kompromisu izvoljen za predsednika Italijan Beneduce. V odboru so zastopane Francija, Nemčija, Belgija, Združene države, Anglija, Italija in Japonska. Kooptirani pa so bili še predstavniki Švice, Švedske, Holandske in za Jugoslavijo bivši finančni minister Gjurič.

Splošno računajo, da bo delo posvetovalnega odbora trajalo najmanj do novega leta. Njegova naloga, ugotoviti dejansko finančno in gospodarsko položaj Nemčije, ni lahka. Umevno je, da skušajo Nemci prikazati svoje gospodarstvo v čim bolj črni luči. Resnice je toliko težje ugotoviti, ker ne bo mogel n. pr. odbor nikdar točno dognati, koliko znašajo nemški dolgi v inozemstvu in kako velike so svote nemškega kapitala, ki je bil investi-

ran v inozemstvu ali pa so ga v zadnjem času nemški kapitalisti spravili na varno v tuje države. Banke pač ne morejo staviti svojih računov na razpolago javnosti. Tako je v zadnjem času šlo mnogo denarja iz Nemčije v Švico in Združene države.

Te dni je v teku živahna razprava o nemški trgovinski bilanci, ki izkazuje za čas zadnjih šestih mesecev 2100 milijonov prebitka, medtem ko so bilance večine drugih evropskih držav hudo pasivne. Nemški delegat se trudi, da bi ostale odbornike prepričal, da je ta aktivnost samo trenutna in da bo nemški izvoz posebno radi novih angleških carin v kratkem močno nazadoval. Okoliške države, posebno Švica, ki jo nemški izvoz čedalje bolj ogroža, delajo na to, da bi Francija in druge nemške upnice znižale čim bolj vojno odškodnino, da bi tako Nemčija ne bila več prisiljena forsirati svojega izvoza; z izkupičkom tega namreč plačuje reparacije.

Tukaj prevladuje mnenje, da je danes diplomatski položaj Nemčije dokaj ugoden. Nemčija lahko po pravici goji upanje, da se bo vprašanje reparacij in tudi kratkoročnih kreditov rešilo zanj ugodno. Že dvig nemških papirjev na inozemskih borzah je pokazal, da je Brüningov odločen nastop proti Hitlerju prijetno presenetil svet. Nič manjši učinek ni imela Hooverova poslanica na ameriški kongres, v kateri se je predsednik Združenih držav odločno zavzel za pomoč Nemčiji. Hoover je obljubil, da bo Amerika z vsemi svojimi silami delala na to, da se Nemčija obvaruje pred gospodarskim polumom, ker obstoji nevarnost, da bi gospodarska katastrofa v Nemčiji zajela tudi bližnje države. Končno pa je tudi francoska vlada, še preden je bil objavljen Brüningov govor, zavzela dokaj spravljivo stališče glede reparacij.

Francija stoji na stališču, da je mogoče izpremeniti Youngov načrt pod pogojem, da se temu primerno znižajo tudi medzavezniški dolgi, to se pravi, pod pogojem, da tudi Amerika zniža svoje vojne terjatve napram Franciji in drugim evropskim državam. Nemčija je izpolnila predpise YOUN-

govega načrta s tem, da je prosila za sklicanje posvetovalnega odbora Banke za mednarodna izplačila.

Spričo svetovne krize je francoska vlada mnemja, da ni Nemčija v tem trenutku v resnici zmožna plačati reparacij; zato Francija uvideva potrebo, da prisloži na pomoč Nemčiji, in sicer v smislu washingtonskega komuniqueja. Glede razprav posvetovalnega odbora v Baslu si francoska vlada pridržuje popolno svobodo, ker je Nemčija vloga na Banko za mednarodna izplačila izročila neposredno banki in ni Francija nanjo pristala. Francoska vlada proučuje potrebo, da bi se sedanji moratorij reparacij glede na težak gospodarski položaj v Nemčiji podaljšal. Francija sicer še nadalje vztraja, da se reparacije ne črtajo, temveč samo odložijo; toda gotovo pomeni že pristane na nov moratorij veliko koncesijo Nemčiji. Francoska vlada priznava, da ni Nemčija danes v stanju plačevati reparacij, toda s tem ni nikakor rečeno, da ne bo tega mogla storiti v bodoče. Saj tudi preiskovalni odbor ne more izreči končnega mnenja, da bi Nemčija ne bila nikdar več v stanju plačevati reparacij. Baselski odbor more edino proučiti trenutni finančni in gospodarski položaj. Zato je potrebno, da se prouči plačilna zmožnost Nemčije pozneje, in sicer na mednarodni konferenci. Glede vprašanja, ali naj se da prednost reparacijam, ali kratkoročnemu kreditu, meni francoska vlada, da to vprašanje v tem trenutku sploh ne obstoji, ker je zdaj treba rešiti temeljno zadevo, t. j. vprašanje plačilne zmožnosti Nemčije. Nadalje zahteva Francija, da se ukrene vse potrebno, da se zopet spravijo domov nemški kapitali, ki so jih Nemci spravili v inozemstvu.

Francoska vlada je torej jasno zavzela svoje stališče, ki je v resnici spravljivo. Zanimivo je, da vladno poročilo izrečno omenja washingtonske razgovore. To potrjuje domnevo, da obstoji med Francijo in Ameriko sporazum glede načrta za obnovo Evrope.

Poljska in Sredozemlje Važna izjava dr. Marinkoviča

Dunaj, 11. decembra, tg. Varšavski dopisnik lista »Neue Freie Presse« poroča o razgovoru, katerega je imel z jugoslovanskim zunanjim ministrom dr. Marinkovičem, v času njegovega bivanja v Varšavi. Dr. Marinković je izjavil: »Kot agrarni državljani imata Poljska in Jugoslavija naravno stremeljenje, da sodelujeta pri organizaciji skupnega bloka agrarnih držav, ki se je sprožila v Varšavi pred 2 letoma. Predvsem utrjuje razume med obema tema državama skupna volja za pomirjenje in konsolidacijo Evrope. V obojestranskem interesu je ureditev trgovinskih odnosov.«

V to svrhu je najprej potrebno, da se čimprej uredi vprašanje tranzita, posebno z ozirom na ekspanzijo poljske trgovine v Sredozemskem morju. O tem vprašanju se je v Varšavi govorilo v prvi vrsti. Končno se je sklenil dogovor, ki urejuje medsebojne družabne literarne in umetniške odnose, kar bo posebno dovedlo do živahnije izmenjave literarnih in umetniških del in vseučiliških učnih moči. Dr. Marinković se je izjavil tudi zelo optimistično o pogajanjih, ki se vodijo med Avstrijo in Jugoslavijo, o deviznem kliringu, ker Jugoslavija zelo želi urejen trgovinski promet v Avstrijo.

Španija se bo umirila

Madrid, 11. dec. Izvolitev Alcala Zamore za predsednika republike bo gotovo mnogo pripomogla k pomirjenju duhov v državi. Alcala Zamora ni kot ministrski predsednik mogel uveljaviti svojega katoliškega prepričanja in tudi ne prepričati strahovitih pogromov proti katoliškim samostanom in cerkvam, vendar so njegovo imenovanje pozdravili vsi katoličani, ker je bolje, da stoji na čelu španske republike katoličan, kakor pa kak framason.

Verjetno je, da bo v kratkem nastopila vladna kriza, ker postajajo nasprotja med vladnimi člani čedalje ostrejša in je tudi na dnevnem redu vprašanje razpusta ustavodajne skupščine, ki je z glasovanjem ustave dovršila svoje delo. Proti razpustu zbornice so predvsem socialisti, in njihov predstavnik Largo Caballero je celo zagrozil, da bi pomenil razpust zbornice neposreden napad proti socialistični stranki in da bi izzval socialistično revolucijo v državi. Socialisti bi pač radi izrabili sedanjo številčno moč v zbornici in hočejo republikancu Lerrouxu preprečiti, da bi postavil na noge enotno republikansko stranko, ki bi bila

socialistom nevarna. Verjetno je, da ne bo zbornica razpuščena, ker se stranke še niso dovolj organizirale, da bi mogle v odprt volilni boj; nobena stranka se tudi ne čuti tako močno, da bi lahko prevzela vladno odgovornost sama.

Ustoličenje novega predsednika se bo vršilo danes ob 15. Alcala Zamora se v slovesnem sprejemu popelje v poslansko zbornico, kjer bo podal slovesno obljubo, da bo spoštoval ustavo. Pri-sege namreč ustava ne predpisuje. Iz zbornice se predsednik popelje v spremstvu poslanecev, civilne garde in vojaštva v palačo »Orientec«, v kateri so stanovali španski kralji od 18. stoletja do 14. aprila 1931.

Madrid, 11. dec. AA. Ves tisk je z velikim zadoščenjem sprejel izvolitev Alcala Zamore za predsednika španske republike. Vsi listi, od katoliškega »El Debate« pa do liberalnega »Liberal« čestitajo državi, da je dobila za vrhovnega poglavarja Zamoro, čigar ime jamči katolikom svobodo pri izvrševanju njihovih verskih in cerkvenih dolžnosti, republikancem pa je novi predsednik personifikacija njihovih načel.

Giurianti žrtvovan?

Rim, 11. nov. Glede vzrokov, ki so dovedli glavnega fašističnega tajnika Giurianta do odstopa, krožijo še vedno najrazličnejši glasovi. Kakor znano, je na Giuriantijevo mesto stopil A. Starace, ki je znan kot vodja fašističnih kazenskih ekspedicij v južnem Tirolu. Nikakor ni verjetno, da bi ta sprememba odločilno vplivala na kurz fašistične politike niti doma niti izven države. Glavni fašistični tajnik zavzema v hierarhiji stranke sicer važno mesto, toda podrejen je še vedno Mussoliniju, okoli katerega se vrti vse politično življenje. Verjetno je, da je bila ta sprememba nova fašistična »rotacija«; Mussolini je kolo zavrtel z namenom, da pride na krmljo stranke nova sila in da ne bi stranka preveč okostenela. — Na drugi strani pa se še vedno širijo verzije, da je Giuriantjev odstop v zvezi z najnovejšim sporazumom med Vatikanom in Italijo glede katoliške akcije. Giur-

anti je bil baje nasproten vsakemu kompromisu z Vatikanom, on je bil tudi duševni vodja fašistov, ki so navalili na ustanove Katoliške akcije, on je tudi imel v Milanu za časa konflikta z Vatikanom silno ostre nastope proti cerkvi. Že v času, ko so bila v teku pogajanja za zadnji sporazum med Vatikanom in Italijo, se je raznesel glas, da bosta oba pogodbenika žrtvovala nekatere svoje reprezentativne osebnosti; med temi se je že takrat imenoval Giurianti. Sprito se zamenjave ni verjetno, da bi v politiki napram slovanski narodni manjšini v Julijski Krajini nastopila kaka izprememba, ker sta Giurianti, kakor tudi Starace znana kot odločna nasprotnika narodnih manjšin.

Nova proga v Bolgariji

Otvorjen je del nove proge takozvane Podbalkanske železniške proge: Sofija-Saranci-Makovo, dolga 47 km z 12 postajami in postajališči, ki bo vezala Sofijo čez Kazanlik s Burgasom in katere vzhodni del Kazanlik-Burgas je že v obratu. V delu je še 177 km proge, le 33 km še ni začelih.

Pregled 1000 dinarskih bankovcev

»Službene novine« objavljajo danes naredbo Narodne banke, glasom katere bo 21. decembra začela pregledovati vse novčaničke po 1000 dinarjev ter jih pričela nadomestovati z novimi, ki bodo starim podobne razen posebnega znaka, ki bo vnešen v nove bankovce. Pregledovanje tisočdinarskih bankovcev je ukazal finančni minister z naredbo z dne 4. decembra in predvsem zato, da se zaščiti ljudstvo pred ponarejenimi tisočdinarskimi bankovci. Narodna banka izjavlja, da bo bankovce pregledovala in zamenjavala do vsehvi zadnjega dne v februarju 1932 l. Novčaničke po 1000 Din, ki so bile izročene prometu dne 30. novembra 1920 in ki ne bodo predložene Narodni banki v pregled in zamenjavo, bodo 1. marca 1932 prenehale biti zakonito plačilno sredstvo v zasebnem denarnem prometu. Narodna banka sama pa jih bo še nadalje sprejemala v plačilo.

Napredovanja pri železnici

Belgrad, 11. decembra. I. Današnje »Službene novine« prinašajo napredovanja v železniški službi: Pri glavnem ravnateljstvu drž. železnice so napredovali v IV. položajno skupino, 2. razred višje svetnika Krečler Stanko in Vončina Leon, v VII. polož. skup. kontrolorji: Rešeta Danijel, Trstenjak Ivan, Grum Alojzij, Pucelj Stanislav, Petek Albin in Zivko Avgustin. Pri računovodstvu ravnateljstva drž. železnice v Zagrebu v VI. polož. skupino kontrolor Brezeli Albin, pri računovodstvu ravnateljstva drž. železnice v Ljubljani v IV. polož. skupino 1. razred višji svetnik Zupančič Karol, v V. polož. skupino pa kontrolorji: Mehle Avgust, Hrstnik Anton, Müller Anton, Mikel Ivan, Bernik Leopold, Kurent Marič, Brajnci Ciril, Jelenič Zvonimir in Majer Alojzij. Pri računovodstvu ravnateljstva drž. žel. v Subotici je napredoval v VI. polož. skup. višji kontrolor Talat Jože. Pri glavni direkciji drž. žel. je napredoval v V. skupino ing. Feras Ernest. V isto skupino je napredoval Reich Fridrik. V IV. polož. skup. so napredovali višji kontrolorji: Reigl Ernest, Bajec Franc, Tijan Jože, Lukan Alojzij, Savojec Branko in Sagan Franc. Pri računovodstvu ravnateljstva drž. žel. v Belgradu je napredoval v VI. polož. skup. višji kontrolor Sircelj Franc. Pri računovodstvu ravnateljstva drž. žel. v Ljubljani je napredoval v V. polož. skupino inspektor Kukulovec Martin. V VI. polož. skupino so napredovali višji kontrolorji: Zupančič Josip, Mole Alojzij in Marcelj Ivan.

Spremembe pri pošti

V pošto službo so bili sprejeti: pri poštni direkciji v Belgradu Gulan Dragaš, v 10. skupino pri poštni direkciji v Ljubljani je postavljen Vrančič Ivan v 9. skupini, dosedaj pri 3. terenski sekciji v Ljubljani. Na pošto v Belenchi je postavljen Kremer Valerija v 3. položajni skupini. Na pošto v Split je postavljen Mendes Luka v 8. položajni skupini iz Zemunika, pri pošti v Smartnem ob Paki pa je nastavljen Kunc Marija, dosedaj pri pošti Ljubljana I. v 8. položajni skupini. Iz poštne službe je odpuščen Bolha Anton, pomožni oficijal pri ravnateljstvu drž. žel. v Ljubljani.

Dunajska vremenska napoved: Večinoma jasno in hladno.

Amerika se odvrača od Evrope

Hoover za revizijo vojnih dolgov

Washington, 11. dec. AA. Na včerajšnji popoldanski seji ameriškega kongresa je bila predložena druga poslanica predsednika ameriških Združenih držav Hooverja, ki med drugim zahteva od kongresa, da hitro ratificira predlog o moratoriju za mednarodne dolge. Poslanica nadalje naglašuje, da bi bilo treba državam-dolžnicam dati na razpolago dovolj časa, da se njihovo stanje popravi. Hoover zlasti priporoča Američanom, naj bodo dobri in uvidelni upniki. Predsednik je sicer proti temu, da bi se štali mednarodni dolgi, ker bi po njegovem mnenju omajali mednarodno zaupanje, priporočamo pa Ameriki, naj ne pritiska na dolžnike, da bi morali vračati dolge preko svoje plačilne zmoglosti.

Vprašanje mednarodnih dolgov, pravi Hoover, v bodoče ne bo več vezano z vprašanjem reparacijskih dolgov, ker tvorijo ti dolgi čisto evropski problem. Ker se bližajo novemu letu, nadaljuje Hoover, postaja jasno, da vladam držav, ki so naše dolžnice, ne bo mogoče poravnati dolžnih anuitet, ker čakajo, da se pri njih zboljša gospodarsko življenje. V posebnih primerih pa bi bilo morda potrebno poskušati kakšno drugo ureditev, vsaj začasno. V zvezi s tem predlaga predsednik ameriških Združenih držav, naj bi se iznova ustanovila komisija za mednarodne dolge. Njena naloga bi bila, proučiti vsa vprašanja, ki semkaj spa-

dajo, nato pa predložiti kongresu poročila. Poslanica govori nato o razorožitvi. Ne smemo jemati poguma nikomur in ničesar, kar bi utegnilo okrepiti idejo o omejitvi oboroževanja. Zakaj ta ideja je zdrava in dobra.

Hoover nato predlaga, da naj bi Amerika pristopila k mednarodnemu razsodišču v Haagu. Glede dogodkov v Mandžuriji pravi Hoover, da so povzročili Ameriki mnogo skrbi in zato je ameriška vlada skupno z Zvezo Narodov vse storila, da se zagotovi spoštovanje odredb Kelloggovega pakta.

Naposled Hoover v svoji poslanici ponovno naglašuje svoj sklep, da se po letu 1932 umaknejo ameriške čete iz Nikaragve. Istotako ponavlja svoje že izraženo željo po podpori take vlade v republiki Haiti, ki bi uživala popularnost prebivalstva in bi pristala na politiko nadaljnje finančne kontrole ameriških Združenih držav v republiki Haiti.

Washington, 11. dec. AA. Kongres je sklenil, da bo počakal, kako bo potekla razorožitvena konferenca, in bo šele nato razpravljala o Hooverjevemu načrtu glede revizije vojnih dolgov.

Kongres odklanja Hooverjeve predloge

New York, 11. dec. tg. Po končani debati o spomenici, ki jo je predložil Hoover kongresu, je videti, da se bo Amerika zopet odvrnila od Evrope

in da Američani niso pripravljeni, ganiti niti prsta za revizijo dolgov, razen morda za Anglijo, ki je svojočasno dobila najneugodnejše pogoje za fundiranje svojih dolgov.

Senator Borah se je že prav ostro izjavil proti novi prilagoditvi dolgov v zmislu plačilne nezmožnosti, ker tudi Evropa dosedanjega moratorijskega leta ni porabila za to, da bi s svoje strani odredila prilagoditve, katere se morejo najprej izvršiti za vsako gospodarsko okrepitev. Dalje se je izjavil Borah proti preiskovalni komisiji, ker ni nobenih znakov za razorožitev evropskih držav, niti ni nobenih znakov, da je pripravljena postaviti reparacije na pametno podlago. Pri sedanjih evropskih politikih bi revizija dolgov pomenila prav veliko, kakor črtanje dolgov. Opozicija proti reviziji je v obeh ameriških taborih, demokratskem in republikanskem, iz česar je sklepati, da je to tudi volja ameriških množic. Celo najožji prijatelji Hooverja le slabo podpirajo predsednikove predloge, čeprav bodo demokrati sploh še molčali do prihodnjega torka, ko bo seja njihove frakcije. Ker se bo po tehnično parlamentarni razdelitvi dela začela moratorijska debata najprej šele 18. decembra, bodo torej obveznosti, ki se imajo poravnati 15. decembra, zapadle. »New York Times« izjavlja, da je za imenovanje komisije za dolgeve še čez, nujna pa je samo ratifikacija moratorija. V ponedeljek se bo v senatu začela preiskava o inozemskih posojilih s tem, da bodo zaslišani bančniki Wiggin, Morgan, Lamont in Kahn.

Nov lovski zakon

Belgrad, 11. dec. AA. Nj. Veličanstvo kralj je podpisal in proglasil zakon o lovu. Divjačina, ki spada pod zakon, se deli v tri vrste: 1. v divjačino, ki je zaščitena z določbami o prepovedanem lovu, 2. v nezaščiteno divjačino in 3. v zverjad.

Splošna določila zakona opredeljujejo lastna lovišča in obšinske love ter urejajo način oddajanja lova v zakup. Lastna lovišča so ona, ki so večja od 200 ha, ostala zemljišča pa se združijo v obšinska lovišča. Zakon določa, da se dajo v zakup lovišča javnopravnih korporacij. V primeru ponovnega pismenega opomina splošne upravne oblasti prve stopnje pa se lahko dajo v zakup lovišča zasebno-pravnih korporacij.

Za državna in obšinska lovišča bo izdal minister za gozdove in rudnike poseben pravilnik. Splošna upravna oblast prve stopnje je dolžna se siasiti kaster lovišč, da se tako dobi pregled vseh lovišč.

Drugo poglavje navaja določbe o prepovedanem lovu, ki se znatno razlikujejo od dosedanjih ter bolj vpoštevajo naše posebne lovske razmere.

Za visoko divjad je predpisano streljanje s kroglo. Ban lahko po zaslišanju pristojne lovske zveze skrajša varstveno dobo (prepovedan lov) ali pa jo podaljša.

Da se ne kršijo gospodarski interesi, predpisuje zakon nekatere odredbe, ki onemogočajo pretirano gojenje divjačine v škodo kmetijstva in gozdov.

Dokaj strogi so predpisi o nadzorstvu nad prometom z divjačino. Prav tako so strogi predpisi o izdajanju lovskih kart. Posebne odredbe govore o pastirskih psih. V krajih, kjer so bile take odredbe že v veljavi, ostanejo še nadalje, v novih krajih pa se uvedejo nove odredbe z banovinskih odredb. Tudi podrobnejše odredbe o povračilu škode se izdajo z banovinsko odredbo.

Peto poglavje navaja določbe o ustanovitvi lovske zveze in lovskih društev. Z zakonom se ustanove banovinski lovske fond, za katere so predvideni znatni dohodki, ki se smejo rabiti v namene lova, za lovsko literaturo, za znanstvena dela in za podporo zvez.

Kazni se dele v denarne in zaporne kazni. Izreče jih splošna upravna oblast prve stopnje. Razen kazni mora krivec plačati tudi odškodnino po ceniku, ki se izda z banovinsko uredbo. Zelo ostre kazni so določene za divji lov.

Prehod iz regularnega sistema v zakup se izvrši z banovinsko uredbo na podlagi čl. 90 ustave in je tako prepričeno avtonomni odločitvi prebivalstva, kdaj hoče preiti v sistem lovskega prava. Po prehodnih določilih se na lovskih kartah predvideva tudi dovoljenje za lov na posamezne srece in banovine. Denar, ki se v ta namen pobere, gre v lovski fond.

Število lovskih društev v posameznih krajih se uredi z banovinsko uredbo. Dosedanje lovske zveze ostanejo v veljavi, dokler se ne ustanove banovinske zveze, ki morajo predložiti svoja pravila v odobritev najdelj v treh letih.

Med prehodnimi določili je važna odredba, da se s tem zakonom ne izpremenijo roki obstoječih pogodb, ki jih je odobrila splošna upravna oblast. Lastna lovišča, ki merijo manj kot 200 ha, se priključijo obšinskim loviščem.

Prav tako je važna odredba, ki določa, da stopi zakon v posameznih banovinah v veljavo hkrati z banovinsko odredbo, ki se mora izdati najdelj 6 mesecev po razglasitvi zakona.

Ostanka japonske vlade

London, 11. dec. AA. Reuter poroča iz Tokija, da je japonska vlada odstopila. Poučeni krogi sodijo, da je kriza izbruhnila tako iznenada iz finančnih in gospodarskih razlogov in da za odstop niso bili merodajni zunanje-politični nagibi.

Požar v pristanišču

Pariz, 11. dec. AA. Iz Havra poročajo, da je nastal v tamošnjem pristanišču požar, ki je uničil skladišče, v katerem je bilo 3000 vreč kave. Škoda znaša okoli devet milijonov frankov.

Stavka v Dijonu

Dijon, 11. dec. Z. Glavna stavka je v polnem obsegu izvedena. Vse trgovine so zaprte in po vseh ulicah se gibljejo policijski oddelki. Veliko število sindikalnih voditeljev je bilo aretiranih. Listi danes niso izšli. Tudi v Saragosi so pričeli stavkati. Med stavkajočimi in policijo je prišlo do resnih spopadov ter je bilo med spopadi izstreljenih okrog 300 streliv. Ena oseba ubita, mnogo pa je težko ranjenih. Izvršene so številne aretacije.

Rudarski sindikat?

Belgrad, 11. decembra. I. V. gospodarskih krogih se trdovratno širi vest, da se namerava ustanoviti velik rudarski sindikat s temeljno glavnico 130 milijonov Din, ki naj bi imel svoj glavni sedež v Zagrebu. Doveda se, da inozemski kapital ni bil povabljen, da se udeleži te velike gospodarske akcije, ki naj bi prevzela vso našo rudarsko industrijo.

Pobiranje prometnega davka od tiskarn

Belgrad, 11. decembra. AA. Davčni oddelek finančnega ministristva je poslal ministristvom, finančnim ravnateljstvom in finančnim inspektoratom okrožnico o pobiranju prometnega davka od tiskarn. Oddelek ugotavlja na podlagi že izdanih zakonov, da so tiskarska dela oproščena od nadaljnega prometnega davka, ker je ta davek že predpisan s prometnim davkom na papir in na karton. O tem so bile obveščene vse davčne uprave.

Tolmačenje zakona o taksah

Belgrad, 11. dec. AA. Davčni oddelek finančnega ministristva je na podlagi čl. 43 zakona o sodnih taksah objavil to-le pojasnilo:

Določbe tarifne številke 39 zakona o sodnih taksah je treba tolmačiti tako, da plača takso po tej tarifi le tista žena, ki želi protokolirati trgovinski ali industrijski obrat na svoje ime, če njen mož zaide v stečaj in svojih upnikov ne more izplačati bodisi s poravnavo ali z izplačilom.

To pojasnilo je bilo dostavljeno vsem finančnim direktorijem zaradi ravnanja podrejenih oblastev.

Angleški parlament odgođen za 2 meseca

London, 11. dec. tg. Poslanska zbornica je bila danes odgođena do 4. februarja 1932. Vlada pa si je pridržala pravico, sklicati parlament že prej, če bi se pokazala potreba. Angleški kabinet, ki je imel danes izredno sejo v poslanski zbornici, bo imel prve tri dni prihodnjega tedna permanentne seje. Imenovanih bo več posebnih odborov, ki bodo o božiču razpravljali o važnih problemih, potem pa začetkom prihodnjega leta poročali parlamentu.

Carinska vojna med Francijo in Anglijo

Pariz, 11. dec. tg. Včeraj je angleška vlada poslala francoski vladi noto, v kateri zahteva, da Francija takoj ukine 15% francosko valutno doliado, sicer bo Anglija odredila primerne represalije proti francoskemu uvozu. Francosko-angleški carinski konflikt dobiva vedno bolj značaj carinske vojne.

Volivna nervoza franc. parlamenta

Pariz, 11. dec. tg. Že 24 ur je v francoski poslanski zbornici prav mrzlično razpoloženje za volitve. Vidi se, da je nemogoče vsako praktično delo. Na levi in na desni grozijo z obstrukcijo. Vlada se brani s tem, da zahteva zaupnica. Žalivne poslancev se vrstijo druga za drugo. Neprestano se glasuje o najrazličnejših rešeh in v tej zmešnjavi ne ve nazaj nihče, kje so ostali v praktičnem delu. Po večurni poslovni debati se je sklenilo s 304 proti 276 glasovom, da se debata o podpori 100 milijonov poljedelski Združni banki odgođi do jutri. Samo delovni minister Landry si je mogel nabrati poslušalce z govorom o brezposelnosti. Navedel je, da je oficijelno število podpirlanih brezposelnih prekorajšilo 100.000, da pa je treba resnično število brezposelnih ceniti na več kot četrt milijona, pri čemer delavci v ladjedelnicah, mornarji in rudarji niso všteti. Glasom ankete v delovnem ministristvu je bilo že koncem novembra v onih podjetjih, ki imajo po več kot 100 delav-

cev in nameštencev, 1.037.000 delavcev s kratkim delom, z manjšimi obrati vred pa je treba smatrati, da je vseh delavcev s kratkim delom več kot 2 in pol milijona. Za pomoč je predlagal minister, da se udeležba države pri občinskih podpornih blagajnah zviša od 33 na 50% in da se doba podpirlanja podaljša od 4 na 6 mesecev. Nadaljnjih želj pa vidiš z ozirom na tesni položaj proračuna ne more izpolniti.

Odklonjeno posojilo Češki

Pariz, 11. dec. AA. Na svoji včerajšnji seji je finančni parlamentarni odbor sklenil, da ni pristojen za razpravljanje o posojilu v znesku 500 milijonov frankov, ki naj ga da francoska vlada Češkoslovaški. Finančni parlamentarni odbor je sklenil, da gre brez ozira na velike simpatije, ki jih uživa Češkoslovaška v Franciji, mimo tega vprašanja na reševanje drugih zadev, ki so na dnevnem redu.

Kako se Gandhi vrača Spal bo v medkrovju pod šoforom

Trst, 11. dec. Z. Jutri pride Gandhi v Benetke. S svojim spremstvom bo odpotoval na ladji »Pilzner« v Bombay. Pri ravnateljstvu tržaškega Lloydja so naročene karte za Gandhija in njegovo spremstvo, vendar pa še ni znano, če bo Gandhi s svojim spremstvom odpotoval iz Benetk ali iz Brindizija. Značilno je, da Gandhi in njegovi štirje spremljevalci niso vzele kabine na ladji, niti niso vzele postelj v tretjem razredu. Za časa potovanja

se bodo zadrževali na palubi. Nekateri mislijo, da bo Gandhi za sebe in svoje štirje spremljevalce razpel na palubi šotor, hrane pa na ladji sploh ne bodo uživali, ker so si jo preskrbeli že prej. Tudi kozjega mleka je Gandhi vzel dovoljno zalogo za 14-dnevno potovanje. Za služabništvo so rezervirane štiri postelje v kabini II. razreda. V Bombay bo prispel čez kakih 14 dni.

Konstituiranje klubovih sekcij

Verifikacijski odbor končal svoje delo

Belgrad, 11. dec. I. Kakor smo že včeraj poročali, so bile sestavljene razne sekcije poslanskega kluba, danes dopoldne pa so ti pododbori že začeli delovati ter izvolili posebne odbore.

Tako se je sestala finančna sekcija, kateri je prisostvoval podpredsednik kluba, minister n. r. dr. Juraj Demetrović. Na predlog poslanca Kujundžića je bil izbran sledeči odbor: za predsednika dr. Svetislav Popović, za podpredsednika dr. Niko Subotić, za glavnega poročevalca Oton Gavrilović, za tajnika Miloje Sokić.

Gospodarski odbor je izvolil svoj ožji odbor takole: za predsednika dr. Velizarja Jankovića, za podpredsednike dr. Gjuro Šurmina, Milutina Stanojevića in Antona Cerarja. Za tajnika sta bila nadalje izvoljena Ivan Lukić in Nedeljko Prelija. Glavnega poročevalca pa sekcija sedaj še ni postavila.

Prosvetna sekcija se je konstituirala na sledeči način: predsednik dr. Oto Gavrandžić, podpredsednik dr. Milan Djuković, tajnik Milan Jevtić. Glavni poročevalce se bo imenoval šele tekem meseca januarja, ako bo potrebno.

Socijalna sekcija se je zedinila na sledeče odbornike: predsednik Milošav Stojadinović, podpredsednik dr. Vjekoslav Matić, tajnik prof. Alojz Pavlič. Pa tudi socialna sekcija ni imenovala svojega poročevalca in bo to storila pozneje, če bo smatrala za potrebno. S konstituiranjem poslanskega kluba in klubovih pododborov je zaenkrat delo poslancev končano.

Verifikacijski odbor je danes nadaljeval pregledovanje pritožb proti poslanskim mandatom po banovinah, ki še niso prišle na vrsto. Osposil je

samo mandat Dimitrija Popovića za okraj klasatinski in sicer iz tega razloga, ker je baje Popović za časa kandidature še aktivno izvrševal državno službo. Verifikacijski odbor se je zaradi tega obrnil na prosvetno ministristvo, ker je kandidat učitelj in spada torej pod resor tega ministristva. Predsednik Simonović je vprašal prosvetno ministristvo, če je bil Popović zares aktiven učitelj, ali če je bil morebiti že upokojen in je v tem slučaju že užival pokojnino ob času volitev. Kakor hitro bo prosvetni minister odgovoril na to vprašanje, bo verifikacijski odbor o tem sklepal in prinesel svojo definitivno odločitev. Verifikacijski odbor je nadalje odločil, da se morajo vršiti naknadne volitve v kraju Skare II. v volivnem okraju Otočac. Naknadne volitve se bodo po nalogu verifikacijskega odbora vršile 27. decembra in šele potem bo padla odločitev o veljavnosti mandata kandidata Djordja Brankovića, ki je v tem kraju kandidiral. V glavnem se torej lahko trdi, da je verifikacijski odbor dovršil svoje delo. V prihodnjih dneh bo sestavil svoje poročilo za narodno skupščino.

Belgrad, 11. dec. Danes je gospodarski odsek poslanskega kluba zasedal dopoldne in popoldne. Na teh sejah se je razpravljalo o vseh aktualnih gospodarskih problemih in o tem, katere bi bile najpovoljnejše odredbe za rešitev gospodarske krize, da se to vprašanje skupno z vlado kar najugodnejše reši.

Belgrad, 11. dec. Socialni odsek političnega kluba je določil svojo prvo sejo na jutri 12. decembra ob 12 popoldne. — Prosvetni odsek je napovedal svojo prvo sejo za jutri 12. decembra ob 10.

Romunski proračun sprejet

Nepričakovan maneuver vlade

Belgrad, 11. dec. I. Iz Bukarešte poročajo, da je romunski parlament nenadoma sprejel proračun za prihodnje proračunsko leto. To je prišlo tako nepričakovano, da niti časopisi niso bili na to pripravljeni in so morali pozno v noč delati v uradih ministristva, da zberejo vse proračunske podatke. Prijavljenih je bilo že namreč toliko govornikov, da bi trajalo najmanj štiri dni, preden bi bila lista izčrpana. Naenkrat pa je skupina poslancev prišla s predlogom, naj se debata preneha in preide na glasovanje. Finančni minister in glavni proračunski poročevalac sta se oba odrekla svojemu govoru, tako da je zbornica nemudoma prišla na glasovanje in sprejela proračun s 114 proti 11 glasovom. Ostali poslanci, ki se niso nadejali tega političnega manevra, sploh niso bili v skupščini in je bilo nemogoče, da bi se jih moglo poiskati in spraviti v dvorano pravočasno. Akoravno vlada zaradi tega veliko ogorčenje v političnih krogih, se mora vendarle pripomniti, da je na dnu srca vsake stranke veliko zadovoljstvo, da je bil ta nepriljub-

ljeni, a neobhodno potrebni proračun sprejet in da se bo začel tudi neusmiljeno izvajati. Kajti tako računajo v opoziciji: Neprijetne stvari naj izvede prof. Jorga, potem pa je popolnoma jasno, da ga bodo odelranili kot nepopularnega in za politiko nezmožnega profesorja. Tako misli v glavnem opozicija.

Morganatičen zakon princa Nikolaja

Bukarešt, 11. dec. tg. Ker princ Nikolaj neomajno vztraja pri svoji morganatični poroki in je pripravljen, odreči se vsem svojim pravicam kot član kraljevske hiše, bo jutri posebna seja ministrskega sveta, na kateri bodo to odpoved princa Nikolaja vzeli v vednost. Princ bo odslej veljal samo kot privatna oseba in bo lahko še enkrat sklenil zakon z gospo Dumiprescu, ker je sodišče prvo poroko razveljavilo, katere se je izvršila, ko je bil princ še član kraljevske hiše.

Tudi na Češkem

Praga, 11. dec. tg. Praška družba za železno industrijo je sklenila, da bo od dveh svojih fužin v Kladnu eno pogasila. Vzrok je ta, ker za prve mesece prihodnjega leta nima zaposlitve. Ta družba obratuje sedaj od svojih 7 fužin samo še dve. Tudi pri drugih češkoslovaških železnarh je položaj zelo slab: od skupnih 27 fužin v republiki jih obratuje sedaj samo še 8. V Vitkovcih obratujejo od 8 fužin samo 3.

Kovno, 11. dec. tg. Litovski državni predsednik Smetana je bil danes zopet za nadaljnjih 7 let izvoljen za predsednika.

Cunard ustavila gradnjo 73.000 tonskega parnika

Posledica splošne krize

London, 11. decembra. AA. Ravnateljstvo paroplovne družbe »Cunard« je sklenilo ustaviti gradnjo novega gigantskega prekoceanjskega parnika, ki ga gradijo v Clydebanku.

Ta sklep je izzval v vsej Angliji veliko nezadovoljstvo. Parnik šteje 73.000 ton in bi ga imeli spustiti v morje prihodnjega maja. Družba je upala, da si bo s to ladjo zopet priborila modri prekoceanjski trak, ki ga je ohranila s parnikom »Mauretania« 20 let.

Pri gradnji tega velikankega parnika je bilo zaposlenih 3.000 delavcev, razen onih, ki so delali pri industrijah za opremo tega velikana.

Družba je sicer poslala svojim delničarjem poročilo, kjer pravi, da je mednarodna kriza popolnoma spremenila temelje, na katerih je sodela njena gradbena politika.

Na zmočiji seji spodnje zbornice so živahno razpravljali o tej zadevi. Poslanci iz Clyda so pri debati o nezauipnici vprašali vlado, kaj je s to zadevo.

Minister je izjavil, da družba prvič po tolikih letih ni mogla amortizirati starih ladij. Dosele je del svojih dohodkov porabila deloma za amortizacijo, deloma pa za nove investicije.

Družba ni zaprosila za vladno intervencijo.

Tovarna elektrod na Dobravi ne bo ustavljena!

Jesenice, 10. decembra.

Od avtoritativne strani smo prejeli: Tovarna Kranjske industrijske družbe na Blejski Dobravi, v kateri se izdelujejo elektrode in anode za električne peči, obratuje že dolgo v zelo skrbnem obsegu, ker so one industrije, ki potrebujejo njene izdelke, radi obče gospodarske

krize omejile ali celo popolnoma ustavile obratovanje. Bati se je bilo, da bo treba radi tega tudi obrat na Dobravi docela ustaviti.

Da pa to vsaj za zdaj prepreči, je Kranjska industrijska družba sprejela ponudbo za izvršitev večjega naročila na elektrode za izvoz v Rusijo, čeprav je cena za to naročilo izredno slaba.

Pogreb žrtev autobusne katastrofe

Nova nesreča pri pogrebu

Celje, 11. decembra 1931.

Ob splošni udeležbi Celjanov, društev itd., se je vršil včeraj popoldne ob 3 pogreb v bolnišnici umrlega tajnika Kmetijske posojilnice v Celju g. Kranjca Ivana na okoliško pokopališče v družinski grobnici. Druge žrtve katastrofe so njihovi svojci prepeljali v domače kraje, kjer bodo pokopane in sicer: Anton Dobnik v Cerpje pri Vranskem, Zupanc Marija v Grizah, Otilija Dobelškova v St. Pavlu pri Preboldu, Ivan Kreft v Braslovčah, Posodo Filip in žena v Grizah, Svet Anton v Globokem pri Brežicah, Strahovnikova v Zalcu.

Pogreb rajne Frančiške Pristovškove iz Drešnjevasi in zakoncev Kranjca Ivana in Ane se je vršil včeraj popoldne ob 9. v Zalcu. Pogreba se je udeležilo veliko število sorodnikov, znancev in prijateljev. Ko je spoved krenil po cesti, je g. župniku, konzistorijalnemu svetniku Antonu Vetrniku na gladki cesti spodrsnilo, da je padel ter si zlomil desno nogo v kolku. Ponesrečenca so prepeljali z avtom g. Krašovca v javno bolnišnico v Celje.

Včeraj popoldne so bile v znak žalosti in iskrenega sočustvovanja zaprte vse trgovine v času od trideset na 3 do trideset na 4.

Kdo je kriv nesreče

Nekaj odgovora »Politiki«.

V poročilu o avtobusni katastrofi pravi belgrajska »Politika« z dne 10. t. m. med drugim, da je šofer Bučar Franc, ki je vozil avtobus, znan po vsej Savinjski dolini kot »prilicno površen službenik«. Temu nasproti ugotavljamo, kakor smatramo za svojo dolžnost, da to ni res, ampak ponovno povdarjamo kakor že v prejšnjih poročilih, da je nesrečni šofer priznan pri vseh predstojnikih in potnikih, ki so se z njim vozili, kot izredno vesten, zanesljiv in previden voznik. On je vozil tudi na progi Celje—St. Peter pod Sv. Gorami čez znani klanec Srebrnik, ki je veliko težji kot pa znani klanec pri Trojanah, pa se mu ni nikoli ničesar zgodilo baš zaradi njegove treznosti in previdnosti. To je eno.

Iz vsega poročila »Politike« je sklepati, da je vso nesrečo zakrivil edino le šofer. Zato moramo še enkrat povedati. Poročali smo že, da je večina ljudi, zlasti oni, ki so bili na licu mesta, mnenja, da je glavna krivda na nesreči v tem, ker prog na tako prometnem kraju, kakor je omenjeno križišče, ni zavarovano z zapornicami. To že zaradi tega ne, ker b. morale imeti zapornice luči v tej gosti megli, kakršna je bila nesrečni dan. V nadaljnjo debato se s »Politiko« ne bomo spuščali. Ugotavljati pa hočemo samo, da je nujno potrebno, da se postavijo na križišču zapornice. Ako se to ne bo zgodilo, smo lahko prepričani, da nesreč še ne bo konec. To pa iz enostavnega razloga, ker je prehod čez cesto takšen, da ga človek sploh ne vidi, dokler ni v neposredni bližini, kar pa utegne biti usodno za avtomobilista tujca, ki ceste ne pozna, ker je skoro gotovo prepozno, ako se hitro vozi.

Tovarna Lajovic ustavila obrat

Ljubljana, 11. decembra.

Med tem, ko se dogaja na Jesenicah velika kolektivna drama množic slovenskih delavcev in celega delavskega mesta, se je v Ljubljani že izvršila v vsej tišini enaka, dasi manjša po svojem obsegu. Gre za isti slučaj, da je na cesti zopet kovinarsko delavstvo. Že dne 3. decembra je ljubljanska tovarna pločevinastih izdelkov M. Lajovic v Kamniški ulici 20 ustavila svoj obrat in je bilo odpuščenih 30 delavk. Te delavke so bile sicer zelo slabo plačane in tudi sicer se je naš list že bavil oboječasno z različnimi zadevami v tej tovarni, vendar pa pomenja odpust za te revne delavke ekvivalent udarcev in so sedaj še ob tisto, kar jim je jamčilo vsaj golo življenje, ob zadnjo skorjo kruha.

O tem smo se informirali pri vodstvu tovarne in tam so nam pojasnili:

»Delavkam smo odpovedali že pred mesec dni, ker nam je zmanjkalo naročil. Dne 3. t. m. pa smo morali žalobno izvršiti svoj sklep. Naše blago žal uživa premalenkoštno zaščito v carinah, le 50 zlatih dinarjev na 100 kg tub, tako je inozemstvo vse preveč uvažalo enake izdelke iz državo, da nam je bila nemogoča prodaja naših izdelkov. Naša tovarna sedaj ne obratuje in imamo zaposlene samo dve, tri delavke, da opravijo zaostalo delo. Tako, ko pridejo naročila, bomo zopet sprejeli odpustke delavke.«

Tako tovarna. Vprašamo se le, kako more konkurirati inozemska industrija tej tovarni, ki uživa delavstvo v Avstriji, češkoslovaški in Nemčiji mnogo večjo socialno zaščito in je čisto drugače plačano, medtem ko so naše delavke — pa to ne velja le za to tovarno — naravnost beraško plačane. Tudi zaščita 50 zlatih dinarjev na 100 kg je zelo izdatna in bi mogla tovarna prav lahko konkurirati. Zakaj ne, je vprašanje, na katerega bi se dalo ob priliki odgovoriti. Ugotavljamo, da je ta tovarna užívala v naši državi izjemno položaj, čeprav je pri njej v odločilni meri udeležen tuj, to je češkoslovaški kapital. Tudi dobički so bili v debelih letih prav izdatni, seveda so morali letos pasti. Raje kar povejmo. Ko so se tujemu kapitalu pri nas dobički zmanjšali, oziroma so prenehali, je takoj prišel demontirati svoje tovarne pri nas. Nam bi bilo to vseeno, če ne bi bili pri tem prizadeti naši ljudje, ki so sedaj pri nas brez dela.

Značilno je, da se v zadnjem času kopičijo odpusti ravno v kovinski industriji. Kaj hoče ta industrija doseči: ali nov naskok na delavske plače, ali na socialno zaščito, ki je pri nas že itak minimalna, ali pa hoče doseči zvišanje carin na kovinske izdelke, tako da bi pri nas dosegla monopolni položaj? Samo pomanjkanje naročil temu ne more biti edini vzrok!

Preprečen morilski naklep

Novi Sad, 10. dec.

V selu Veprinac so te dni odkrili in preprečili naslednji morilski naklep: Kmet Stefan Szellag je hotel umoriti svoja vsaka veprinskega posestnika Franca Szabo in njegovo ženo, ki sta brez otrok, da bi podedoval njuno premoženje. V ta namen je najel za nagrado 15.000 Din dva pomagaca, mlinarja Martina Franca in dninarja Franca Szabo iz Ade.

Dne 4. decembra zvečer so se sešli v Veprincu, kjer jima je Szellag pokazal hišo svojega svaka. Nato so šli v gostilno, kjer se je Szellag kmalu opil in odšel spat. Najeta morilca Franc in dninar Szabo pa sta odšla na dom posestnika Szaba ter mu povedala kaj Szella namerava. Ta je takoj z obema odšel na policijo, kjer sta oba vse potrdila, nakar je bilo sklenjeno, Szellaga vjeti v past. Kakor se je Szellag z najetima pomagacema dogovoril, naj bi dninar Franca Szabo iz Ade prišel prosit posestnika Szabo, naj ga popelje v Crvenko. Med potjo naj bi bil posestnik Szabo umorjen. Szellag in Franc pa naj bi med tem vdrla v svakovo hišo ter zadavila ženo, ki bo ostala sama doma. Na policijo so napravili načrt v tem smislu in drugo jutro sta bila Franc in dninar Szabo izpuščena, da se zopet pridruži Szellagu.

V smislu obojestranskega dogovora je dninar

Szabo zvečer prišel k posestniku Szabo in ga najel, naj ga popelje z vozom v Crvenko. Na vozu so bili za vsak slučaj skriti orožniki. Kmalu nato sta prišla v Szabovo hišo Franc in Szellag ter našla ženo samo doma. Franc ji je vrgel ruto čez glavo, da bi se na vratu ne poznalo, da je bila zadušena. Svaki Szellag pa ji je med tem vrgel zanko iz vrvi okrog vratu. Na ta trenutek so čakali v sobi skriti orožniki in se vrgli na Szellaga ter ga zvezali. Čedni svaki je priznal svojo krivdo, češ da je včasih bil bogat, da pa je prišel ob vse in da si je na ta način hotel pomagati. Ko je vse zapravil, je hotel postati ropar in morilec lastnega svaka.

Nevaren požar na Pragerskem

Pragersko, 11. decembra.

V noči na pretekli četrtek je nastal na Pragerskem opasen požar, ki je upepelil garažo in vozarno trgovca Rieglerja. Ogenj je nastal okrog 11 ponoči, ko je že vse spalo ter je bil opažen šele takrat, ko se je nahajalo že celo poslopje v plamenih ter na gašenje ni bilo mogoče več misliti. V garaži in kolarnici so zgoreli številni vozovi in avto. Vzrok požara še ni pojasnjen, sumijo pa zločinski roki, kateri pripisujejo vse številne požare, ki razburjajo v poslednjem času okolice Pragerskega.

Po slabem vremenu

pomoč skoro hipna

Deževni dnevi, premočeni čevlji, vlažna obleka, znak nevarnosti. Prehlajenje, omotica, revmatizem, išias. Bolečine po vsem telesu, prsa zatrpana zadušljivost.

Ublažite si ta neprijeten občutek. Namažite se s SLOAN-OVIM Linimentom. Greje kot solni žarki, polajšuje zadohu, odpravi bolečine.

Dobiva se v vseh LEKARNAH in DROGERIJAH

SLOAN-ov LINIMENT
odpravi bolečine.

Iz težkih dni pok. župnika Iv. Lebna

Ob smrti libušenskega župnika Ivana Lebna nam je sporočil prijatelj našega lista nekaj doživljanj iz pokojnikovega življenja, ki so važni za zgodovino Slovencev pod Italijo. Od tistega časa, ko je župnik Leben pripovedoval te stvari našemu informatorju, je minulo že nekaj let, zato morebiti kakšna malenkost ne bo povsem točna; prosimo torej cenjene bralce, ki jim je morebiti ta stvar tudi znana, naj nam sporočijo, če sodijo, da se je kak dogodek odigral nekoliko drugače. Za vsako posameznost torej ne moremo jamčiti, pač pa je slika dogodkov, ki jih bomo sedaj opisovali, v celoti povsem točna in zanesljiva.

1. Decimiranje moškega prebivalstva v vaseh Ladri in Smasti.

Župnik Leben je pripovedoval: »Ko je izbruhnila vojna med Avstrijo in Italijo, Avstriji Kobarida sploh niso branili, ampak so se zakopali nad Kobaridom in soško dolino na Krnu in Mrzlem vrhu. Tako so prišli Italijani takoj prve dni po vojni napovedi tudi v mojo župnijo na Libušnje, ki leži pičlo uro od Kobarida nekoliko nad Sočo na Krnovem pobočju. Gregorčičevo rojstvo vas Vrsno, ki leži pičle pol ure nad Libušnjem, so Italijani takoj evakuirali (izpraznili) in odvedli prebivalstvo v Ligurijo, dočim so smeli domačini na Libušnjem ostati doma še skoraj 14 dni po vojni napovedi. Tudi jaz sem bil interniran v župnišču od 27. maja do 8. junija 1915, ko so me z mojimi farani vred odvedli v Italijo. Občevati nisem smel z nikomer; če sem šel v cerkev, me je spremljala straža. Vendar pa sem izvedel za vse važnejše dogodke v vasi v — spovednici. Menda ni bilo nič napačnega v tem, da sem si v stiski na ta način pomagal in ostal v zvezi s svojimi ljudmi.

Iz svojega župnišča sem večkrat opazoval boj na Krnu. Italijanska artilerija je stala deloma tik pod cerkvijo v Libušnjem, da je bila na strmini pod cerkvijo dobro skrita Avstrijem na Krnu. Italijani so imeli hude izgube. To sem spoznal po številnih težko ranjenih, ki so jih prinašali s Krna. Nekoč sem za zastrtim oknom štel težko ranjene, kolikor so jih prinesli v eni uri s Krna: bilo jih je 78.

Neki dan pa sem zapazil pri teh žalostnih sprevedih s Krna nekaj posebnega: vsakega ranjenca je spremljalo še dvoje, četvero ali celo šestero vojakov v polni bojni opremi. Vojaki so se pod krinko, da pomagajo pri transportu ranjenec, hoteli umakniti iz bojne črte... A so slabo našli. Na Libušnjem jih je namreč sprejela vojna žandarmerija, skrita po hišah, jih razorožila, naložila orožje na mule ter jih eskortirala proti Kobaridu. Gledal sem za njimi, kaj se bo zgodilo. V smeri iz Kobarida je prišel transport nasproti višji častnik, ki je ukazal, da morajo ubežniki nazaj na Krn v ogenj, in sicer pod strogim nadzorstvom. Dvomim, če se je kdo izmed njih zdrav vrnil s Krna.

Niso pa orožniki polovili vseh ubežnikov. Tisti ubežniki, ki so prihajali s Krna za poprej omenjenimi, so morali opaziti, kaj se je zgodilo z njihovimi tovaršji na Libušnjem, pa niso hoteli iti naprej v past, seveda nazaj na Krn pa tudi ne, ampak so krenili proti najvišji župniji na Krnu, proti Drežnici. Od tu so skušali priti po skrivnih potih v dolino z nevarnega Krnovega pobočja, in sicer v vasi Ladro in Smasti, ki ležita v ravnini med Kobaridom in Libušnjem.

Drugo jutro zasilim v teh dveh vaseh streljanje. Presenetilo me je: pa ne, da bi bili tam Avstrijci? Ne, bilo je nekaj drugega: italijanski orožniki so skušali poloviti ubežnike, ki so si bili ponoči z orožjem izsilili vstop v kmečke hiše, ti so pa sedaj v svojem obupnem položaju streljali na orožnike.

To je bilo seveda slabo znamenje za začetek vojne: takoj v prvih dneh uhajajo vojaki iz ognjenih črt ter streljajo na lastne orožnike. Kakšen vtis bo napravilo to na ostalo armado?

Tedaj pa je prišlo italijansko vodstvo na izvirno misel, kako preprečiti slab vpliv neubojne dogodka na ostale vojake: razširiti je treba misel, da niso streljali na orožnike Italijani, ampak domačini, Slovenci... Pa so polovili vse moške iz omenjenih dveh vasi, ki so bili ostali doma: bili so to seveda samo dečki in starčki. Postavili so jih v vrsto in ustrelili vsakega desetega. Ta usoda je zadela 7 ali 8 domačinov iz Ladre in Smasti, ker je bilo njenih moških blizu 80. Kaj so prestali pri zasliševanju tudi tisti, ki jim je usoda pri decimiranju prizanesla, o tem ni vredno govoriti: kajti ti so vsaj življenje rešili. In tako ne ubojne misli, da se je omajal bojnega razpoloženja v italijanski armadi, ampak jo je celo podložila v sovražstvu proti sovražni državi... Kdor zna, pa zna! — Očitno so kmetom, zakaj so vzeli vojake pod streho. Toda vojaki so si ponoči izsilili vstop v hiše z orožjem in kmetje tega niso mogli preprečiti: doma so bili ostali samo starčki in otroci, in še ti brez orožja.

Ko je častnik določil vsakega desetega, ki bo ustreljen, se je zgodilo še tole. Šteje je določilo za smrt tudi dečka — morebiti mu je bilo kakih 12 let — pa je častnik napravil izjemo in pustil dečku življenje ter dal namesto fantka ustreliti njegovega sosedo. (Druga verzija pa pripoveduje, da se je deček ded sam ponudil, da bo umrl namesto vnuka. Od več strani sem čul prvo verzijo.)

Pokopali so ustreljene kar na mestu usmrtnice v ravnini ob Soči. Šele po vojni so jih menda pet prenesli na pokopališče v Kobaridu, dva pa, če se prav spominjam, na Libušnje.

Slične tragedije so se brižas dogajale po pre mnogih krajih, koder je divjala vojna. Pretresljiva zgodba žrtev iz Ladre in Smasti nam kaže, kako zgodaj se je začel križev pot naših rojakov ob Soči in kako bridek je bil.

Isto prebivalstvo, ki je trpelo v prvih dneh vojne z Italijo, je bilo hudo prizadeto tudi sedem let pozneje, ko je L. 1922 porušila strela spomenik, postavljen italijanskim vojakom na Krnu. Čujmo

o tem tako avtentični vir, kakor je bil pokojni župnik Leben!

2. Porušeni spomenik na Krnu.

»Vse italijansko časopisje je, kakor veste, pisalo L. 1922 o »barbarstvu« Slovencev, ki da so porušili spomenik na Krnu. Ta čin naj bi bili zaskrbeli trije pastirji iz moje župnije, ki so pasli čredo pod Krnovim vrhom. Ogorčenja Italijanov si skoraj ne moremo predstavljati; časopisje jih je bilo namreč nahujskalo z izmišljeno vestjo, da so Slovenci tudi ubili nekaj fašistov. Pričakovati je bilo »kazenske ekspedicije« fašistov v naše kraje, ki bo imela za posledico požgane domove, pretepe, ranjene in ubite domačine. Preiskava seveda ni mogla dokazati krivde — nedolžnim pastirjem, a kdo bo v tem razburjenju čakal na izid preiskave? Kar udariti po Slovenceh!

Nekoč so se pripeljali fašisti v Drežnico. Župnik je še pravočasno zbežal. Zažgali so župnišče in branili ljudem, da niso gasili. Vsa duhovščina kobaridske okolice se je morala skriti. Pričakovati je bilo najhujših udarcev na naše ljudi, pa se je goriški podprefekt Giordano sam zavezal za to, da se prepreči izgredi. Morebiti niti sami ni bil prepričan o krivdi naših pastirjev. Bodi stvar taka ali taka: podprefekt je poklical k sebi župane iz okolice od Tolmina do Kobarida, dalje dva časnika iz Milana in dva iz Vidma in je naročil županom, naj ob zadostni slavnosti, ki se bo vršila na Krnu, prosijo odpustčanja v imenu prebivalstva in obljubijo, da bodo spomenik obnovili. Časnikarji pa morajo demantirati vest, da bi bili Slovenci ubili kakega fašista. Župani so to obljubili in 16. julij je bil določen za pravno prireditev.

K meni sta prišla dva višja milicijska častnika in sta mi naročila, da bom ta dan maseval na Krnu, ker so bili obdolženi pastirji vsi iz moje župnije. Jaz sem najprej odgovoril, da ni dokazano, da bi bili obdolženi res zakrivali to dejanje. Častnik mi je na to reko odgovoril: »O tem se ne govorilo!« Nato sem pripomnil, da nimam dovoljenja masevati na prostem; za to mora dati škof posebno dovoljenje. To dovoljenje so Italijani kmalu izposlovali; izvedel sem, da ga nadškof Sedej prvotno ni hotel dati, pa je posrejeval tržaški škof Fogar.

In prišla je sobota 15. julija, ko sem moral oditi na pot, da bom drugo popoldne pravočasno na vrhu. Pred župniščem me je že čakal italijanski vojak z dvema mulama. Spričo svoje starosti sem namreč zahteval, da mi morajo dati za pot na Krn dve živinčeti na razpolago: eno bom sam jahal, druga bo pa nosila potrebščine za sv. mašo. Dan, ko bi bil moral masevati na Krnu, je bil baš praznik Device Marije Karmelke. »Marija, sedaj pa ti vodi!« sem vzdihnil, ko sem odšel od doma v spremstvu italijanskega vojaka proti poslednjim pastirjem pod Krnom. Tam sem prenočeval. Ponoči je pa divjal na Krnu vihar, da nikoli tega: grom, tresk, naliv, nato mrz in — sseg. Zjutraj je bil ves Krn bel, toplomer je pa kazal 6 stopinj pod ničlo... Bog ve, ali je ubogi Italijan, ki je bil z menoj, doživel kdaj v življenju tak snežni metež. V gorah gotovo še ne. Bil je tako prestrašen, da si ni upal iti na vrh. Jaz pa sam tudi nisem ne mogel in ne hotel iti — pa sem maseval kar pri pastirjih in se vrnil domov.

Na vrhu pa so čakali zastopniki armade, fašisti iz Milana in Turina, da o bližnjih niti ne govorim, župani iz okolice in zastopniki ljudstva od Tolmina do Kobarida — mase pa ni bilo! Čul sem, da je celo višji častnik uvidel, da v takem vremenu nisem mogel priti na vrh, in da se je izrazil, da sem prav storil, da sem ostal spodaj. Nato se je vršil banket v Kobaridu, tamonjski kaplan je moral blagosloviti italijansko zastavo, meni so pa v župnišču prinesli v podpis listino, da sem maseval na Krnu pri spravi slavnosti, da so župani prosili odpustčanja in da so ga dobili. Ves čas je bilo kot iz šaka, tako da je bila vsa pravna slavnost prav klavarna. Ko so pa ob treh popoldne odšli fašisti iz Kobarida, je posijalo sonce.

Ni minilo dosti časti časa po tem dogodku, pa je udarila strela vnovič v obnovljeni spomenik na Krnu, in sicer ob času, ko je tam bila na vežbah stotinja italijanskih gorskih čet. In pet let pozneje je tam strela ubila italijanskega profesorja, ki je bil prišel na Krn s skavti.

Tisti trije pastirji so bili sicer obsojeni v Gorici in Trstu, kazni pa niso nikdar nastopili, ker so Italijani gotovo sami prepričani, da so pastirji nedolžni.

Tako se je živelo po vojni v Gregorčičevem »planinskem rajcu«...

Naj dostavimo še to, da je župnik Leben zelo mnogo občeval s pesnikom Gregorčičem. Saj je bil Gregorčič iz njegove župnije doma. Zanimivo je tole: na Gregorčičevem domu je vladalo vedno veliko pomanjkanje denarja; gospodarskega talenta pesnikovi sorodniki niso imeli in Gregorčiča niso mučili le lastne gmotne skrbi, ampak tudi gmotne skrbi sorodnikov. To je grenilo pesniku bivanje na Vrsnem; ni hotel več zahajati domov, ampak prihajal je samo do Libušnje in je izročal župniku Lebnu denar za svoje.

Tržič

»Potepuhi« so dosegli na odru v »Našem domu« popoln in naravnost sijajen uspeh. Trikrat je bila opereta odputa, pa je bil naval občinstva tretjič večji kot prvič. G. organizator M. Planinšek je dokazal, kaj zmore z društvenim pevskim zborom. Zbor kakor tudi solisti so bili sigurni v svojem nastopu. Pa tudi igralci so se dobro izkazali. Na splošno željo bo v nedeljo četrti ponovitve. Vstopnice naročite že v predprodaji. Pričetek ob osmih zvečer. Za drugo nedeljo je pa pripravljena krasna drama »Za čast in kri«, na kar že sedaj opozarjamo. Tudi društveni Kino bo začel drugi teden poslovanja.

Ljubljana

Cena klavni živini in mesu

Ljubljana, 11. decembra.

Sedanje stanje cenam klavni živini je v Ljubljani naslednje: Voli I. vrste 4.50 do 5.50 Din, kilogram žive teže, cena volom II. vrste 4 do 4.50 Din, volom III. vrste 3 do 4 Din. Telicam I. vrste 5 Din, telicam II. vrste 4 Din, telicam III. vrste 3 Din, kravam I. vrste 4 Din, II. vrste 3 in III. vrste 2 do 2.50 Din; teletom I. vrste 5.50 Din, II. vrste 4.50 Din; prašičem, banaskim 7 do 8.50 Din, domačim 6 do 8 Din, pršutarjem 5 do 6 Din. Cena pršutarjem je šla nekoliko navzgor. Tudi cena domačim debelim prašičem so začele siliti kviku.

Govejemu mesu I. vrste, prednji del 10 Din, zadnji del 12 Din, II. vrste, prednji del 8 Din, zadnji del 10 Din, III. vrste prednji del 6 Din, zadnji del 8 Din. Svinjini, sveži 10 do 16 Din, prekajeni 12 do 20 Din, svinjski masti, banaski 14 do 15 Din, domači 13 do 14 Din, konjsko meso 4 Din; ovčje meso 6 do 10 Din.

Cena slanini se je torej ta teden znižala od prejšnjih 16 na 14 do 15 Din, cena domačim prašičem od 14 do 15 na 13 do 14 Din. Zelo je padla cena živim banaskim prašičem in sicer od prejšnjih 9 Din na 7.5 do 8.5 Din. Seveda je tudi cena slanini morala pasti.

Kaj bo danes

Drama: »Dve vestici, Red A.

Opera: »Mascotte«. Na korist združenja gledaliških igralcev. Izven.

Ljudski kino Vič-Glince: Ob 8 zvečer: »Bela kneginja«.

Nočno službo imata lekarni: mr. Sušnik, Marjin trg 5, in mr. Kural, Gosposvetska cesta.

Zimske suknje, obleke in vsa druga oblačila za gospode in deca nudi v največji izbiri J. Maček, Ljubljana, Aleksandrova cesta 12

○ Družba sv. Vincencija Pavelskega v Ljubljani. Ljubljanski Vincencijev konferenčni praznični družbeni praznik (Brezmadežnega Spočetja Device Marije) prihodno nedeljo, t. j. 13. t. m. Zjutraj ob 7. uri bo v križanski cerkvi sv. maša, med sv. mašo bo sv. obhajilo. Popoldne bodo ob 4. v križanski cerkvi litanije, po litanijah pa občno zborovanje v Križankah v sobi stolne Vincencijeve konferenčne. Nujno se vabijo vsi delavci člani konferenc iz Ljubljane in okolice, da se sv. maše in zborovanja polnoštevilno udeležijo. Iskreno se vabijo tudi dobrotniki in prijatelji družbe. Popoldansko zborovanje je namenjeno moškim.

○ Cankarjeva proslava. V nedeljo 13. dec. ob 20 se vrši v Delavski zbornici spominška svečanost ob 13 letnici Cankarjeve smrti. Na sporedu so poleg deklaracij in recitacij, pevske in glasbene točke ter drama »Hlapci« I. akt. Sopranski solo poje odč. Steli Korencan. Igra godba »Zarja«, pod vodstvom kapelnika g. Dolinarja. Dokazite, da znate ceniti dela naših velikih mož, zato se udeležite proslave polnoštevilno. Nabavite si vstopnice v predprodaji pred dvorano v soboto od 9 do 12 ter od 15 dalje.

○ Družba sv. Vincencija Pavelskega ima v nedeljo 13. decembra četrti letošnji praznik v Križankah. Zjutraj ob 7 bo v križanski cerkvi sv. maša z govorom in skupnim obhajilom, popoldne ob 4 pa v isti cerkvi večerine in nato zborovanje delegatov v družbeni dvorani križevniškega samostana.

○ Kdo ve kaj? Že od 8. decembra pogrešajo svojci g. Jakoba Sedeja, slugo na šoli na Grabnu. Po vsem mestu dobro znani Sedej je bil nazadnje na praznik zvečer v neki gostilni v bližini svojega stanovanja, nato pa je izginil ter ne ve nihče nič o njem. Možno je, da je v temi in megli kam zašel in padel v Ljubljano ter utonil, vendar je čudno, da ga Ljubljana še ni splavila na suho. Možno je tudi, da se mu je omaril um in je v neznanost odšel. V zadnjih dneh ga je zelo potrla, ker sta bila njegov zet in hči prestavljena iz ljubljanske okolice na Stajersko in z nikomer ni govoril o tem drugem. Zato se njegovi svojci boje, da si ne bi v žalosti in zmedenosti napravili kaj zalega. Sicer pa domači na njem niso opazili nobene spremembe vse do zadnjega. Sedej je srednje visoke postave, oblečen je bil v rjavo obleko in črno zimsko suknjo, bele nogavice, v črtasto srčko in zdrgnjen s samovoznic, s širokimi modrimi črtami. Nosil je srednjedolge brke. Sedej je bil po vsej Ljubljani znan kot vesten človek in v službi zelo natančen. Vsako jesen so mnogi hodili na Graben obduvat njegovo brajdo, ki se je šibila pod težo zrelega grozdiča. Kdor bi vedel o njem, kje se nahaja, naj sporoči proti nagradi njegovi rodbini ali policiji.

○ Sentpetersko prosvetno društvo priredi v ponedeljek zvečer ob 8 zanimivo predavanje o potovanju g. predavatelja Vinka Zora, kar bo po-

jasnjeval s skriptičnimi slikami. Vstopnine ni, zato vljudo vabljeni člani in prijatelji društva.

○ Sv. maša zadušnica za blagopokojno gosposdino Marijo Fortuna se bo darovala v ponedeljek, dne 14. decembra ob osmih zjutraj v Križankah, v sredo dne 16. decembra ob sedmih pa v cerkvi Marijinega Oznanenja.

○ Ljubljanski trgovci za »Pomožno akcijo«. Predsedstvo Gremija trgovcev je že pred dnevi obvestilo mest. soc. pol. urad, da se pripravlja skupna akcija trgovcev za sodelovanje pri »Pomožni akciji«. Na gremialni seji, ki bo prihodnji teden, se bo določil način te akcije s strani trgovcev.

○ Pekovski pomočniški zbor sklicuje za nedeljo, dne 13. t. m. članski sestanek z važnim dnevnim redom. Sestanek se vrši v salonu hotela Loyd, Sv. Petra c. ob 10 dopoldne. Udeležba za vse strogo obvezna. — Načelnik.

○ Delo na praznik 8. decembra. Prejeli smo: Z ozirom na Vašo notico »Na Marijin praznik morajo delati v »Slovenec« Vas prosim, da blagovolite ugotoviti sledeče: Asfaltna dela ne izvršuje mestna občina Ljubljana v lastni režiji, marveč jih je oddala najugodnejšemu ponudniku (Ant. Res iz Zagreba), ki mora prevzelo napravo novih in popravilo starih trotoarjev izvršiti do zime. Mestna uprava ni odredila, da se dela na ta praznik, marveč je to firma, odnosno njen predelavec sam ukrenil. — Župan in mestni načelnik: Dr. Dinčko Puc.

○ Cestna železnica v St. Vid vozi mnogo prepočas. Normalno rabi od pošte do končne postaje pri Kremžarjevi hiši v St. Vidu pol ure, časih tudi več. Ob otvoritvi se je zadrževala, da bodo vozovi rabili le 14 minut do St. Vidu. Kaj je vzrok temu nedostatku, ki je povod vedno množičem se pritožbam, ali prepričilo število vozov ali predolgo čakanje na križiščih, to dognati in odpraviti je stvar maloželazniške družbe. Tudi voznika sama na sebi ni tako prvovrstna, če je voz prenapolnjen silno trese in odskakuje, bodisi vsled peska, ki se nabira v kolesnicah ali vsled prebikih in ne dosti elastičnih vzmeti. Dovolj da to silno neugodno vpliva na potujoče občinstvo, ki mora sredi voza stati in prenašati venomer večje in manjše sunkne.

○ Kidanje snega. Mestno načelstvo v Ljubljani opozarja hišne posestnike, lastnike parcel itd. na dolžnost, ki jim jo nalaga § 82 cestno-polijskega reda ljubljanskega. Čim zapade sneg, morajo imenovani posrbeči, da so hodniki ob hišah in parcelah temeljito osnaženi snega; snazenje in posipanje je izvršiti v širini hodnika ali pešpota, odstraniti sproti zledenele gručice in kepe snega ter vsako jutro znova posipati z žaganjem ali pepelom gladke in polzke hodnike. Kadar zapade sneg ponoči ali se napravi poledica, opraviti je snazenje in posipanje vsaj do 7. ure zjutraj. Pri neprestanem sneženju je osnažiti hodnik ali pešpot večkrat na dan in tako posipati, da ni nevarnosti za pešca. Z dvorišč se ne sme sneg ali led skladati na cesti, temveč ga je izvoziti v Ljubljano ali na odkazana skladišča. Sneg, ki sam zdrži ali se pomoče s strehe, morajo hišni posestniki nemudoma na svoje stroške zvoziti s ceste. Redno je treba čistiti tudi kote in odtočne jarke ob hodnikih, da ob južnem vremenu ne nastane poplava hodnika. Kdor zanemari ta določila, bo kaznovan, vrb tega sme mestno načelstvo izvršiti dotično opušeno ali nemarno opravljeno delo na stroške zamudnega lastnika hiše.

○ Grozdi sok brez alkohola toči kavarna »Unice«.

○ Posledice poledice. Včeraj je vnovič zapadla tenka plast snega, pod snegom pa so tla zmrznila. Nastala je po ljubljanskih ulicah in okolici velika poledica. Najresnejša nezgoda se je pripetila na križišču Masarykov in Martinove ceste. Tam je spodročilo Volkovemu avtomobilu, naloženemu z vrečami žita. Avtomobil se je preuklonil in je malo manjkalo, da ni razbil izlozbe peka Cimpermana. Ugoden slučaj pa je hotel, da se niti šoferju niti njegovemu spremljevalcu ni pripetilo nič hudega. Avtomobil so nato dolgo časa delavci dvigali, da so ga spravili v red. — Tudi ljubljanska bolnišnica je sprejela nekaj žrtev poledice. 61 letni dninarici Mariji Breclj iz St. Vida nad Ljubljano je včeraj spodrsnilo na spolzki cesti, tako da si je zlomila desno nogo. — Včeraj se je peljal s kolesom 49letni strojnik Jože Modic iz Planine v Ljubljano. Pri Vrhniki mu je spodrsnilo kolo, tako da je padel na tla in se močno potolkel na bradi. — Včeraj je snazila v Gledališki ulici 53letna postrežnica Marija Mohorič iz Streliške ulice 2. Med delom ji je spodrsnilo, da se je poškodovala na levi strani telesa in si nalomila rebra.

○ Dva opečenca. Bolnišnica je včeraj sprejela dva ponesrečenca zaradi opeklin. Prvi je dveletni Vinko Hujan, sin hišarja iz Hraša pri Smledniku. Otrok je našel neke karbidno svetilko, se igral z njo in si natresel karbida v oči. — V tovarni Horvat v Mostah se je pripetila resna nesreča. Varilec Viktor Kogoj iz Most, Prešernova ul.

Kulturni obzornik

Med nebom in zemljo

To je naslov knjige, ki jo je napisal naš znani publicist Fr. Terseglav in ki jo je pravkar izdal Mohorjeva družba med svojimi izrednimi publikacijami. Pisatelj se je bil z založnico zmenil, da izda za proslavo 350 letnice smrti sv. Terezije Avilske, ki jo bomo obhajali prihodnje leto, odlomek iz njene znamenite avtobiografije, toda iz uvoda, ki ga je tem odlomkom namenil, je nastala cela knjiga, avtobiografija samo nam pa objavlja v epilogu za pozneje.

Kakor bi z zanimanjem sprejeli lastni življenjski znameniti španske svetnice iz kraljevskega rodu, tako pa pisatelju nismo prav nič manj hvaležni tudi za ta, nekoliko obširni uvod, saj je menda to v naši literaturi prva razprava o najzanimivejši dobi človeške zgodovine, to je XVI. stoletju, stoletju svetovnozgodovinskih verskih, političnih in socialnih prevarov, stoletju največjih mislecev in umetnikov, stoletju najgloblje teme in najmočnejših svetlobe. Res, čudno je, da doba, ko sta stala humanizem in renesansa in v svojem največjem razcvetu in porajala plodove, iz katerih črpa človeštvo še danes najzlahnejše sokove svojega duhovnega življenja, doslej pri nas še ni našla svojega monografa, dočim imajo drugi narodi o tem že cele literature.

Pisatelj je razdelil svojo knjigo v 9 poglavij, ki obsegajo nekak uvod, oris španskega imperija v 16. stoletju, reformacije v Nemčiji, ustanovitve in pomen Družbe Jezusove, katoliški prepoved po tridentinskem cerkvenem kongresu in najvažnejše osebnosti tega preporoda. vladarski absolutizem

in njegove zle posledice, proces odpada Anglije od katoliške cerkve, duševne profile nekaterih najznamenitejših osebnosti XVI. stoletja od Giordana Bruna preko Bacona do Shakespeara in Michelangela ter končno kratko sliko velike svetnice. Priznati moramo, da nam tudi ta bogata in raznovrstna poglavja še ne nudijo docela izčrpe slike te znamenite dobe, zlasti pogrešamo n. pr. podrobnejšega pogleda na domovino humanizma in renesance, na Italijo v tisti dobi in pa na socialne in gospodarske razmere posameznih ljudskih plasti po Evropi, zato nam pa na drugi strani pisatelj vrzeli bogato nadomestilo z izredno plastičnimi orisi preminulih drugih činiteljev in oblikovalcev tiste dobe, ki jih sicer tudi v debelih folijantah o humanizmu in renesanci pogrešamo.

Nekaj prav posebnega so pa v tej knjigi nekatere karakterizacije. Filozofsko temeljito izobražen pisatelj nam nešteto krat postavi s par stavki pred oči tako jasen in plastičen duševni lik premožnih osebnosti in dogodkov, da bo odkril tudi izobraženec celo vrsto popolnoma novih vidikov in novih notranjih zvez. Naravnost užitek je n. pr. brati poglavje o odpadu Anglije od katoliške cerkve, kjer nas z okoliščinami in posledicami tega odpada povede pisatelj prav do pravega razumevanja današnje politične orientacije Anglosasov. Slično je poglavje o sv. Ignaciju Lojlskem in njegovi Družbi Jezusovi, odstavki o Luthru, Michelangelu Baconu, T. Mora itd. Odkril je tudi izobraženec celo vrsto znamenitih osebnosti, iz katerih idej črpamo še danes, čeprav smo na mislece same že davno pozabili, kakor n. pr. na očeta teorije o modernem demokratizmu španskega jezuita Fr. Suarez.

Že te kratke obrobne pripombe bodo menda vsakemu pokazale važnost tega Terseglavovega

Dnevna kronika

Koledar

Sobota, 12. novembra: Aleksander, mučenec.

Novi grobovi

† V Grajski vasi je umrla v visoki starosti 82 let gospa Neža Rak udovljena Slander, mati gornjegrajskega g. župnika Slandra. Pogreb bo danes dopoldne ob 10 na farno pokopališče na Gomilskem. Svetila ji večna luč! Zaljubljeni naše iskreno sožalje!

† V Ptuj je umrl notar g. Kazimir Bratkovič, rodom iz Gornje Radgone. Pogreb blagopokojnika bo danes na mestno pokopališče. Naj mu bo blag spomin, žalujočim pa iskreno sožalje.

† V Ljubljani je umrla ga. Ivanka Debevec, vdova po mestnem rač. revidentu. Blag ji spomin! Zaljubljeni naše sožalje!

Osebnosti

— Promocija. Danes promovira na graški univerzi za doktorja vsega zdravilstva g. Drago Pintar ob Sv. Duha pri Škofji Loki. Mlademu doktorju, bivšemu predsedniku S. K. A. D. Danice iskreno čestitamo.

— Diplomirali so za inženjerje na elektrotehniškem oddelku tehnične fakultete v Ljubljani gg. Barbarič Ljubomir iz Splita, Fras Stanislav iz Ljubljane, Gregorič Alojz iz St. Ruperta, Kleinschrodt Ivo iz Ljubljane in Kšela Joško iz Bolehnečev. Čestitamo!

— Napredovanje. G. Franc Rus in g. Franc Habič, člana narodnega gledališča v Ljubljani, sta s kraljevim ukazom pomaknjena iz VIII. v VII. položajno skupino.

— Za člana banovinskega sveta dravske banovine je z odlokom ministrskega predsednika imenovan za mesto Ljubljana g. Ivan Tavčar, uradnik delavske zbornice in komisar OUZO.

VABIMO VAS, oblecite se pri nas!

Po svojem okusu si izberite oblačilnih potrebščin

ZA MAL DENAR.

Trenchcoate, suknje, obleke perilo i. dr.

A. Presker

Ljubljana, Sv. Petra cesta 14

Smrtni padec iz avtomobila

Slov. Bistrica, 11. dec.

Na cesti med Slovensko Bistrico in Laporjem se je dogodila težka nesreča, ki je zahtevala življenje 70 letnega prevzikačja Franca Oniča iz Pretoča. Postal je žrtev usodnega padca iz avtomobila na ostrem ovinku v Končnem. Onič je šel peš po cesti iz Slovenske Bistrice, ko ga je dohitel s svojim avtomobilom neki znani trgovec ter ga ovabil na vozilo. Starček se je povabil rade volje odzval in voz je zdrčal dalje po cesti proti Končnem, kjer je Onič iz nepoznanega vzroka odletel iz vozila ter treščil z vso silo z glavo ob kamenita tla. Pri udarcu si je zdrobil lobanjo ter obležal na mestu mrtve. Nenadna in tragična smrt simpatičnega starega moža je vzbudila splošno sočutje.

Ostale vesti

— Razpis župnije. Razpisana je župnija Stari trg pri Slovenjgradu do 14. januarja 1982.

— Izmišljena vest. Po Ljubljani in deželi se zadnje dni širi vest, da sta dva orožnika napadla neko dekle in jo oropala. Ta vest kroži v različnih verzijah. Nekateri pripovedujejo, da se je to zgodilo pri Moravčah, drugi pravijo, da pri Lukovici, tretji so zločin prestavili v bližino Mengša, četrti pa celo v ljubljansko okolico. Eni trdijo, da sta orožnika oropala in celo umorila mlado dekle, drugi pa, da je bila napadenka že stara žena. Tudi glede oropane denarja si poročila nasprotujejo. Ta pravi, da je bilo oropanih 50.000 Din, oni je že poskočil na 100.000 Din, tretji je pa

23, je varil železo. Med delom mu je puhnili vroč plin v obraz in ga opeklo po glavi in desnih roki.

○ V vodo je padla. Predsednikom se je pripetila v Rečni dolini nezgoda, ki pa se je kljub kritičnemu položaju zaključila brez nevarnih posledic. Ob potoku Glinščici je prala 67 letna Terezi Mehle. Naenkrat pa ji je postalo slabo in rečica je padla v vodo. Ni si mogla pomagati na noben način, dokler ni prišel mimo sosed posestnik Ivan Babnik, ki jo je vso premraženo spravil na breg.

Dnevna kronika

SMUČARJI!

ŠPORTNIKI!

Predno se odločite za nakup smučk, palic, vez, itd. zahtevajte brezplačni zimsko-sportni cenik od tvrdke

Ivan Savnik - Kranj
CENE BREZ KONKURENČNE!

videl celo 150.000 Din, katere sta orožnika skrila pod čepico. Ze na prvi pogled je jasno, da je ta vest popolnoma izmišljena. To so nam potrdili tudi na najmerodajnejšem mestu v Ljubljani, kjer so zvedeli, da je proti razširjavalcu te iz trte izvirne vesti uvedeno kazensko postopanje.

— Sliko ob katastrofi razbita celjskega avtobusa, ki smo jo približili včeraj, je posnel Foto Perišić v Celju.

— Nova lekarna. Kraljeva banska uprava dravske banovine razpisuje natečaj za podelitev lekarniške koncesije v svrhu otvoritve in obratovanja nove javne lekarne v Mostah pri Ljubljani. Prosilci naj vložijo pravilno opremljene prošnje do 1. januarja 1982 pri kraljevi banski upravi v Ljubljani.

— Velika Polana, Prekmurje. Na mnogobrojna vprašanja domačinov in izseljencev javljamo podpisani, da nisem prejel od Mohorjeve družbe niti ene knjige brezplačno, in jih torej ne morem poslati. Kakor izvem, tudi Turnišče in Hotiza ne. Dobro bi bilo, da bi Mohorjeva družba v časopisih objavila, na kateri naslov in za koga je poslala svojo letošnji brezplačni književni dar. — Rantaša Anton, ekspozit.

— Vremensko poročilo iz Kranjske gore. 10. decembra: barometer 701 1/2 mm, temperatura + 7°C, vreme jasno, 25 cm osrjenega snega.

— Pri razdražljivosti živcev, glavobolu, pomankanju spanja, utrujenosti, poboitosti, tesnobnostem čutu inamno z naravno »Franz-Josef« grenčico pri rokah domače sredstvo, ki vsako razburiljivost, naj izhaja iz katerega koli prebavnega dela, takoj ukroti. Zdravniški strokovnjaki priznavajo, da učinkuje »Franz-Josef« voda zanesljivo tudi pri ljudeh visoke starosti. »Franz-Josef« grenčica se dobiva v lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

— Požar na Igu. Dne 10. t. m. zvečer je začelo goriti gospodarsko poslopje g. Antona Šviga. Pogorelo je vse do tla. Na poslopju je imel seno in slamo. Sedaj mora vso živino prodati. Ogenj je podtaknila zlobna roka. Zavarovan je za malenkostno vsoto. K sreči ni bilo nikakega vetra, drugače bi bila nesreča še večja, ker so vsa bližnja poslopja krita s slamo. Nesreče je potreben hitre in obilne podpore posebno v senu. — Gasilno društvo je imelo veliko smolo. Preden so stopili v akcijo, je ogenj že minil. Vse cevi so puščale, da je bilo vode povsod dosti, samo pri požaru ne. Ta požar naj bo resen moment, da se v prihodnje ne bo več kaj takega pripetilo. Društvo naj pa stopi na noge s pogumom in mu bodo vsi farani vedno stali na strani in ga podpirali. Samo resnega dela in dobre volje želimo.

— Osrednji odbor SPD. sporoča občinstvu, da so odprte in oskrbovane sledeče kočice in domovi: V Triglavskem pogorju: Stara Aljaževa koča (neoskrbovana). V Karavankah: Valvazorjeva koča pod Stolum (stalno odprta in oskrbovana). V Kamniških planinah: Dom v Kamniški Bistrici, koča na Veliki Planini in Dom na Kravcu.

— Prvi vtis je najvažnejši. Lepi beli in z osvežujočo zobno pasto Chlorodont negovani zobje dajo vsakemu obrazu poseben čar. Poskus vas bo prepričal. Tuba 8 Din.

— Mladina je pač mladina! Ona zahteva razvedrilo! Dajte ji pa pametno zabavo v roke, to je foto-aparat »Jubilarko« za 450 Din iz Drogerije Gregorič, Ljubljana, Prešernova ulica 5.

— Dve božični pesmi: »Le spic in o ve lesene jaslice« za mešani zbor in orgle zložil St. Premrl. Druga neizpremenjena izdaja. Cena 3 dinarje, založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani. Prav za prav je to že tretji natis, ker sta ta dva napeva izšla prvotno kot priloga C. Gl., ki sta bila pa kmalu razprodana. Pozneje jih je izdala pred par leti Jugoslovanska knjigarna, ki sta prav tako menda že v dveh letih popolnoma posla. Ljubka napeva zložena v pravem božičnem slogu sta se našemu ljudstvu tako priljubila, da je zanimanje in popraševanje nastalo vedno večje, zato sta izšla zopet v novem natisu. Posebno pesem »Le spic« je tako božičnega značaja, da bi jo o božičnih praznikih prav težko pogrešali.

— Obledite obleke barva v različnih barvah in plisira tovarna Jos. Reich.

je bil le premalo na globoko izžrpan in razumljen, podobno je bilo s Chopinom. Pri Debussyju je interpretacija razmeroma lahka, ker ga je sam zunanji efekt. Ne strinjam se s pedaliziranjem, kjer ni na mestu, ker stilno stvar skvari in zametka linijo. — Končno je pianistka dodala še nek ples.

Paslušalstva ni bilo dosti.

V.

ALKOHOLIZEM V JUGOSLAVIJI

Glasnik Saveza trezvene mladeži, št. 3, l. XII. Glasilo srbskih abstinentov je zanimivo in strokovno urejeno ter kaže, da je treznostno gibanje med srbsko mladino močno. Iz uvodnega članka razberemo, da se je pri nas v Jugoslaviji popilo lanske leto: 66 milj. litrov žganja v vrednosti 1.320.000.000 Din, vina 240 milj. litrov v vrednosti 1.200.000.000 Din in piva 320 milj. litrov v skupni vrednosti 1.240.000.000 Din. Prebivalstvo Jugoslavije popije toraj letno 616 milj. litrov alkohola in pijače in izda za to ogromno vsoto 3 milijarde 780 milj. Din. — Primerjajmo k temu n. pr. proračun prosvetnega ministrstva, ki izda letno za vzdrževanje vseh osnovnih, srednjih in strokovnih šol, dalje za biblioteke, zavode, muzeje in gledališča 885.077.376 Din — toraj več kot štirikrat manj. Ali proračun za socialno skrbstvo in narodno zdravje, ki ima za vse humane ustanove in bolnišnice na razpolago vsoto 807 milj. Din. — Oboje, za narodno življenje tako važni ministrstvi nimata niti polovico tega denarja na razpolago, kar ga prebivalstvo izda samo za alkoholizem! Kakšne socialne in kulturne naprave bi bilo s tem denarjem v državi mogoče ustvariti, koliko bi se dvignil kulturni in gospodarski nivo našega naroda, ko bi ne bilo tega nesrečnega pijančevanja!

KONCERT LILIJANE DOBRI HRISTOV

V ponedeljek nas je obiskala bolgarska pianistka Lilijana Dobri Hristov, hči znanega bolgarskega skladatelja. Dala je v Filharmoniji klavirski koncert z Beethovnom, Debussyjem in Chopinom.

Beethovnova sonata op. 110 v asduru je ena lirčno najnežnejših izlivov mojstra iz časa njegovega viske, iz bližine zadnjih kvartetov. Zlasti velja to za prvi stavek, slovi tudi fuga tretjega in četrtega Adagio, v katerega je vkomponirana. Subjektivizem »zadnjega« Beethovna si je v tem delu našel izredno iskrenega izraza. Čuli smo dalje šest ali sedem poetičnih Debussyjevih slik, iz zbirke Les Preludes, med temi znane Katedrala, Vetr z zapada, Stopnje v snegu, itd. Chopinova sonata v h-molu je tehnično in interpretacijski zelo trd oreh, ki se ga ne lotevajo zelo pogosto.

Gospodična Lilijana Hristova, je kakor smo čuli v reklamah, študirala v Franciji. Ima precej tehnike in tekoče obvlada težkoče, ima neko originalno, fantastično shvačanje glasbe, ki spominja na impresionistično vzgojo in vero in zelo pristojna Debussyju. Beethoven ni bil slab, pa se mi zdi, da

Maribor

□ **Pomagajmo mladim pevcem.** Jutri v nedeljo poje v Mariboru v Unionski dvorani otroški zbor iz Trbovelj. Začetek koncerta je ob 11 dopoldne. Nastopilo bo 110 mladih, glasovno zelo nadarjenih pevcev, pod vodstvom učitelja Suličaja. Pričakujemo, da se bodo občinstvo v polni meri odzvalo povabilu mladih pevcev, ki prihajajo iz rudarskih revirjev, v katerih vlada sedaj velika beda. Njihovi očetje so, če že ne reducirani, pa pri zaslužku zelo prikrajšani ter le s težavo preživljajo svoje družine. Z nastopi mladega zbora se je letos že nekaj najrevnejših otrok obleklo in obulo. Jih je pa še mnogo, ki so prav tako potrebni. Posetniki koncerta bodo izvršili veliko socialno delo s svojim prispevkom za vstopnino. Pridite, uživajte, bodete prvovrstno petje ter na lep način pomagali bedni deci!

□ **Vseučiliški prof. dr. Kelemina predava.** V petek predava v tukajšnji ljudski univerzi vseučiliški profesor dr. Kelemina iz Ljubljane, znani odlični germanist, ob stoletnici smrti W. Goetheja o Goethejevem vplivu na jugoslovansko književnost v dobri preporoki.

□ **Mariborsko katehetskó društvo** je imelo v četrti svoj mesečni sestanek. Pod predsedstvom stolnega dekana dr. M. Vrabčaja je predaval bogoslovni profesor dr. Josip Somrak o žutnem ponazorovanju v katehizi s pomočjo risanja. Ker je psihološko izkazano, da sprejema otrok več predstav po očesu kakor po posluhu, je risanje pri vrstnem poučevanju naših malih zelo velikega pomena. Risanje s preprostim črtami brez perspektive je možno tudi katehetom, ki se te spretnosti niso posebej učili. Novodobno slovo, posebno nemško, nudi katehetom mnogo zgledov, da se bodo polagoma lahko vsi posluževali tega izbornega novodobnega didaktičnega sredstva.

□ **Mladini zadoščenje.** Drevi priredi tukajšnja Katoliška omladina znano trodejsko spevoigro »Radikalna kurac«. Dajmo z obilnim odzivom idealni mladini zadoščenje za njen trud in njena prizadevanja.

□ **O položaju stanovanjskih najemnikov in konsumentov** se bo razpravljalo na velikem shodu, ki ga priredijo združene mariborske strokovne organizacije v ponedeljek, dne 14. t. m., zvečer. Pričetek ob 20.

□ **Poročila sta se v Mariboru v stolnici por.** Branko Šuster, uslužben v inženirski šoli in gđ. Marija Vreznig. Kot prišli sta nastopila stric neveste, vpok. kapetan Konrad Vreznig in višji sodni oficijal Miloš Visočnik. Mlademu paru iskreno čestitamo.

□ **Peš iz Belgije v Maribor.** K temu, o čemer smo že pisali, prinašamo naknadno še sledeče: Delavec, katerega je beda in brezposelnost privela peš iz Belgije, je iskal na mariborski borzi dela, vozovnico za polovično vožnjo v svoj rojstni kraj. Predpisi za borze dela pa določajo, da dobe vozovnice le oni delavci, ki iščejo delo, ne pa oni, ki se vračajo brezposelni domov. Tako morajo reveži, ki so se priberali celo dolgo pot iz Belgije in Francije v domovino, se naprej v anežu in mrazu na cesti, da se priberajo do doma. Vse obupan je omenjeni delavec prošil po mestu dinarje skupaj, da bi si nabral vsoto za železniško karto, ker je preveč oslabil od dolgega potovanja in stradanja, da bi se odpravil peš na dolgo pot do Ogulina, kjer je doma. Bilo bi vsekakor

Celje

□ **Umrla je v javni bolnišnici v starosti 31 let** kuharica Grabenšek Antonija iz Ljubecne. — Dne 9. decembra je v starosti 81 let umrl obični rezev Rutnik Jurij iz Velike Pirešice. — V petek jutraj je umrl v starosti 74 let Tanšek Jurij, kovač in prevzikan iz Silivce pri Celju. — Rajnim blag spomin, preostalih naše sožalje!

□ **Pešar v celjski okoli.** Dne 9. decembra ob 9.15 je dobilo celjsko gasilno društvo od gabskih tovaršev obvestilo, da gori v Šmarjeti. Celjski gasilci so takoj odhiteli k požaru, kjer so skupno z gabskimi tovaršji začeli gasiti. Gorelo je gospodarsko poslopje pri posestniku Zagoženu. Gasilci so zajemali vodo iz Hudine, ki pa je tako daleč od pogorišča, da so morali porabiti vmes še eno brizgalno, ki je dajala vodo naprej. Zgorela je streha in spravljani letni pridelki. Škoda je velika, pa nezadostno zavarovana. Sumi se, da je bil ogenj podtaknjen od beračev. Okoli 11 zvečer so se gasilci vrnili domov.

Ptuj

Ptujске občinske zadeve

Ptuj, 11. decembra 1931.

Dne 10. t. m. se je vršila 11. redna občinska seja. Podžupan Pirih se je v imenu občinskega sveta uvodoma zahvalil bivšemu županu g. Mihaelu Brečiču za njegove zasluge v prid občini in občanom. Posebno se je po njegovi iniciativi omilila stanovanjska beda s tem, da so se adaptirala razna občinska poslopja v stanovanja. — Razdelile so se podpore vsem ptujskim društvom po Din 100, 500, 400 in 300 Din. Dijaška kuhinja dobi Din 6.000. — Cestne smeti za leto 1932 se oddajo veleposetniku Borniku. Komanda mesta se opravi trošarine na vino. Josipu Gruppmanu se prizna krajevna potreba za podelitev koncesije za električne instalacije. Za pregled uvoženega mesa se določijo takse in sicer do 100 kg Din 5, nad 100 kg pa Din 10. — Šolskim sestram se odpisane najemnine v »Mladiki« do konca tega leta. V komisijo za odmero pridobnine se izvolijo: trgovci Lenart, čevljar Arnejčič in ing. Celotli, za namestnike pa gg. Senčar, Ogorevc in Segula. Vsem najemnikom, ki stanujejo v občinskih hišah, pa ne plačujejo najemnine, se odpove stanovanje s 1. jan. prihodnjega leta. Odobrijo se sklepi ubožnega sveta in sicer se nekaterim mestnim revežem zvišajo podpore. Občinski svetnik Rozman predlaga, da se onim mesarjem, ki imajo stojnice na trgu, podaljša rok za odstranitev stojnic, dokler ne dobijo lokalov. Zadeva se vrne upravnemu odseku v razpravo. Končno se izvolita v aprovizacijski odbor občinska svetnika Lenarčič in Rozman kot zastopnika konzumentov. S tem je bil dnevi red javne seje izčrpan, naka se je vršila tajna seja. V tajni seji se imenuje za magistratnega slugo Alojzija Kralja, mesto blaginjačkarke se podeli gđ. Bručen, organistu farne cerkve Frasu se prizna nagrada 2000 Din. Magistratnim namestnikom se prizna polovica 13. plače, delavstvu pa enotedska mezda. Bivšemu mestnemu knjigovodji Karlu Ulrichu, ki je po preobratu odšel v Avstrijo in ki sedaj zahteva sodnim potom pokojnino, se prizna dogovorno odpravnina v znesku 87.500 Din, ki je izplačljiva v 4 polletnih obrokih.

□ **Koncert Glasbene Matice.** Drevi ob 8 se vrši v dvorani Glasbene matice koncert godalnega kvarteta in pevskega zbora. Prvič nastopita ženski in mešani zbor, ki sta že dosegla lepo ubranost. Nihče naj ne manjka!

□ **K uhoju v Muretineh.** Našo tozadevno notico, objavljeno 10. decembra, spopolnujemo še s sle-

umestno, da bi se tozadevni predpis spremenil tako, da bi tudi vračajoči se brezposelni bili deležni olajšav pri potovanju na železnici.

□ **Racije na berače** je napravila včeraj mariborska policija ter jih 10 aretirala. Nekateri mlajši berače je osumila kot delomatnike ter jih predala sodišču.

□ **Usodno lečenje revmatizma.** 22letni posestniški sin Ivan Rat iz Vrtič pri Zgoraji Kungoti si je hotel izlečiti revmatizem na ta način, da si je pripravil sod z vrelo vodo in postavil preko sode z desko. Stopil je na desko, da se na ta način izpostavi pari. Eri tem pa se je deska strla in Rat je padel v krop ter zadobil občutne opekline po telesu. Prepeljali so ga v mariborsko splošno bolnišnico.

□ **Nočno lekarniško službo** imata prihodnji teden lekarni Albaneže v Frankopanovi ulici ter Kónigova na Aleksandrovi cesti.

□ **Program koncerta Slovaške filharmonije.** Kakor smo že poročali, se vrši koncert Slovaške filharmonije iz Bratislave v Mariboru 19. decembra. Koncert dirigira kapelnik Slovaškega narodnega gledališča Zdenko Folprecht. Na programu koncerta je »Usoda in ideal«, simfonična pesem za veliki orkester od dr. Jan Levoslava Bella, »Scherzo capriccioso« za veliki orkester od dr. Emana Marška, »Vltava«, simf. pesem za veliki orkester od Smetane in Dvoržakova simfonija e-moll, za veliki orkester »Z novega sveta«. Orkester šteje 65 članov. Po koncertu se vrši v zimski dvorani hotela »Orele« prijateljski sestanek.

□ **Ribjega blaga** je bilo na včerajšnjem trgu prav obilo. Sardel je bilo 40 kg po 16 Din, oče 16 kg po 22 Din, sipa 20 kg po 22 Din, šiple 20 kg po 22 Din, kabljo 45 kg po 22 Din. — Herbersteinova graščina je poslala 80 kg karpov, komad po 4-7 Din.

□ **Uboj iz malomarnosti.** Včeraj se je vršila ponovna razprava proti Francu Ulbi iz Maribora, katerega obtožuje državno pravdnistvo uboja iz malomarnosti. Kakor smo že poročali, je zakrivil obtoženi Ulbi smrt Karla Löbla, katerega je v momentni razburjenosti sunil s kolesom v trebuh ter mu zadal s tem udarcem smrtno notranje poškodbe. Razprava je bila dne 27. nov. v svrhu zaslišanja novih prič, včeraj popoldne pa je bila zaključena. Ulbi je bil obsojen na 5 mesecev zapora in povračilo pogrebniš stroškov.

□ **Boben...** Dne 13. januarja 1932 se vrši na okraj. sodišču v Mariboru v sobi št. 11 dražba nepremičnin zemljiška knjiga k. o. Kamnica, vl. št. 62. — Cenilna vrednost znaša 30.300 Din, najmanjši ponudek 20.200 Din.

□ **Likvidacija.** Prva spodnještajerska stavbna družba z o. z. v Mariboru se je razdružila ter prešla v likvidacijo. Likvidator je trgovec Jos. Baumeister v Mariboru.

□ **Licitacija za dela v ptujski hiralnici.** Radi neuspeha prve licitacije za elektroinstalacijska dela v hiralnici v Ptuj razpisuje tehnični razdelek sreskega načelstva v Mariboru drugo javno pismo licitacijo v skrajšanem roku. Vršila se bo dne 21. decembra letos ob 11 v sobi št. 51/II. tehničnega razdelka pri sreskem načelstvu Maribor, levi breg. Pojasnila in ofertalni pripomočki se dobe med uradnimi urami v sobi št. 44. — Uradno odmerjeni proračunski znesek znaša 24.359 Din.

dečimi podatki: Pri napada na Tomažiča je bilo udeleženi osem oseb, štiri od teh, in sicer Anton Petrovič, Ivan Tomažič, Franc Petrovič in Martin Solina, so že pod ključem okrajnega sodišča, kjer jih zadržuje preiskovalni sodnik. Osumljenci valijo krivdo drug na drugega. Ostali štiri napadaleci so pobegnili in jih zasleduje orožništvo. Komisija, obstoječa iz zdravnikov dr. Vrečka in dr. Komisija ter preiskovalnega sodnika dr. Muhe, ki je obducirala truplo pokojnega Tomažiča, je ugotovila strahovite udarce na glavi; lobanja je na šestih mestih popolnoma razbita in tudi po ostalih delih telesa so znaki težkih udarcev. Osumljenci so sami mladi 20-22 let stari fantje in vsi sinovi posestnikov. Kakor izvem, ni bilo za ta bestialni napad niti najmanjšega povoda in je isti le izraz skrajne podivjanosti nezrele mladine.

Kranci

□ **Pevski koncert »Prosvetnega društva«.** Zadnji občni zbor »Prosvetnega društva«, na katerem so podali razni odseki poročilo o svojem delu, je po temeljiti debati, kako in kaj je z našimi pevci in pevskimi, rodil ugodne posledice. V kolikor oba zbora, moški in ženski — katerima se je pridružil še cerkveni zbor — že prej nista imela našudiranega koncertnega programa, se je to doseglo po obnem zboru z dobro voljo in trudom prav hitro in uspešno. V Kranju že dalj časa nismo slišali pevskega koncerta, ki bi ga izvedel domači zbor, zato je tembolj pozdravili nastop pevcev Prosvetnega društva. Koncert bo zanimiv tudi v tem pogledu, ker bo preizkušnja onih pevcev naraščajnikov, ki še niso nastopili. In teh ni ravno malo. Pevski koncert se bo vršil v nedeljo 13. decembra ob 4 popoldne v dvorani Ljudskega doma z zelo pestrim sporedom.

Kočevje

□ **Važno prosvetno delo.** V nedeljo, 13. decembra, priredi v dvorani hotela »Trste« kočevsko akademsko društvo predavanje s filmom: Tuberkuloza. S tem predavanjem se zaključuje prva serija poučujočanstvenih predavanj, ki so jih uvedli naši akademiki za kočevsko javnost. Pričakujemo, da bodo naši akademiki poskrbeli kmalu drugo serijo predavanj, ki naj bi se pričela kmalu po Novem letu.

□ **Kdo bo letos priredil božičnico?** Božični prazniki se bližajo, naše delavstvo zlasti pa delavski otroci trpe pomanjkanje, lakoto in hud mraz. Se bodo zganila vsa naša društva, da odpomore tej strašni bedi, v kateri živi pri nas nad dve sto delavskih otrok?

Ljublj. šahovski turnir

V osmem kolu je premagal Gabrovšek Julij Rupnika Zdenka, ki je zgubil figuro. Škerlak je prišel proti Severju v prednost, toda je končno dosegel le remis. Sorli je prišel proti Asejevu do hudega napada in je partijo dobil, potem ko je odbil obupne napade svojega nasprotnika. Partija Rupnik Ivo: Zupan je bila odigrana že prejšnji dan in je dobil Rupnik, ker je Zupan že na koncu partije spregledal še zadnjo šanso za remis. Isti dan je bila odigrana partija Vidmar: Sorli, ki je ostala remis. Gerželj je proti Preinfalku dobil kmata, naka je hotel na vsak način zmagati, s čimer je pa zavrgel sigurne pol točke in zgubil kolo. Partija Krulc: Vidmar in Likošek: Gabrovšek L. sta bili prekinjeni. Zidan in Cibic pa sta svojo partijo preložila. Stanje po VIII. kolu: Vidmar 6½(1), Preinfalk 6½, Gabrovšek L. 6(1), Gabrovšek J. in Krulc 6(1), Sorli 5. — Prihodnje kolo bo drevi.

Narodna banka po ultimatu

Pravkar objavljeni izkaz Narodne banke za 8. december kaže stanje še vedno pod vplivom ultimat novembra. Zlata podloga banke se je povečala za 0,35 milj. Din in dosegla 1757,9 milj. Istočasno so narasle tudi valute za 0,8 milj. Din na 3,3 milj. Din, devizni zaklad pa je padel za 23,5 na 376,2 milj. Skupno se je podloga banke zmanjšala za 22,4 milj. Din na 2137,5 milj.

Devize izven podloge so se povečale za 2,2 na 91,3 milj. Din.

Posojila banke so narasla. Tako se je povečal eskont za 13,0 milj. na 1888,7 milj., dočim je na drugi strani lombard padel za 4,1 na 281,5 milj.

Druge aktivne postavke so ostale v glavnem neizpremenjene. Med pasivi se je povečal rezervni fond za 0,3 milj. na 100,4 milj. Nadalje se je povečal obrok bankovcev za 33,95 milj. na 5278,15 milj. Din. Nasprotno pa so se obveznosti po vidu zmanjšale za 69,1 na 482,5 milj. Din. Izpremembe so bile tu naslednje: terjatve države so se povečale 10,05 na 84,35 milj., ziračunji za 0,4 na 344,6 milj., dočim so razni računi (državna gospodarska podjetja) padli za 79,6 na 53,5 milj. Din. Obveznosti z rokom so narasle za 21,8 milj. na 740,2 milj. Din.

Vinska razstava v Ljutomeru

Vinarska podružnica v Ljutomeru bo priredila dne 12. januarja (v torek) 1932 vinski sejem in razstavo v dvorani G. Julija Strasserja, gostilničarja v Ljutomeru.

Na poskušnjo bodo vina iz vsega ljutomerskega okraja in sicer iz vseh njegovih vinarskih okolišev: gornjeradganskega, ljutomerskega in štrigovskega. Pa tudi sosedni ormoški okoliš bo zastopan. Ljutomer je po svojem starem slovesu kot center vinorodnega okraja in kot vzlišče železnice za tako prireditve zelo pripraven. Zaradi tega vlada za vinski sejem in razstavo že veliko zanimanje med vinogradniki ter tu- in inozemskimi kupci.

Vabljo se vsi vinogradniki iz ljutomersko-ormoškega, gornjeradganskega in štrigovskega okraja, da razstavijo svoja vina, kajti na ta način jih bodo vinski kupci mogli poskusiti in se prepričati o izvršni kakovosti lelošnega ljutomercana.

Vsi producenti v omenjenih okoliših, kateri žele svoja vina razstaviti, naj to prijavijo najkasneje do 1. januarja 1932 v pisarni mestne občine Ljutomer. Istotam se sprejema vino za razstavo, ki se mora poslati do 8. januarja 1932 in sicer od vsake sorte 3 steklenice po 7/1 l. Kdor ima primernih steklenic, jih dobi pri mestni občini Ljutomer, kjer se dobe tudi vsa natančnejša pojasnila.

Grodje je povsod lepo dozorelo, trgovci je bila pozna in tako smo dosegli res izredno fina in stanovitna vina, kakršnih ne pomnimo že dolgo vrsto let. Na izbiro bodo izvrstna vina mešanih nasadov, kakor tudi vse vrste najfinjših specialitet iz vsega okraja.

Opozarjamo vse zainteresirane, vinske trgovce ter gostilničarje, da si ogledajo vinsko razstavo ter se sami prepričajo o izvršni kakovosti tukašnjega pridelka in enako tudi o zelo ugodnih cenah.

Vinska razstava za okraj Celje

Podružnica Sadjarskega in vrtnarskega društva v Dramljah priredi v nedeljo dne 31. januarja 1932 v stari šoli za svoj okoliš in za vse sosednje vinorodne kraje vinsko razstavo in vinski sejem. Z ozirom na to velevalno prireditve se vabijo vsi oni vinogradniki iz sosednjih občin, ki imajo dobra sortirana za razstavo sposobna vina in želijo vino razstaviti, da se priglasijo najpozneje do 30. dec. t. l. na podružnico SVD v Dramljah pri Celju s točno navedbo koliko vzorcev bodo razstavili. Vsak razstavilec mora razstaviti posamezne sorte vina po 5 steklenic, katere dobi pri podružnici SVD v Dramljah. Opozarjajo se tudi vse one trdke, ki želijo razstaviti razno sadjarsko in vinarsko orodje, da se priglasijo istotako do 30. dec. 1931 na gori imenovano podružnico. Razstavljalci vin imajo prost dostop. Trdke pa plačajo podružnici za kritje stroškov malenkostno odškodnino. Ker je to naša prva vinska razstava za celjski okoliš, se vabite vsi zainteresirane (razstavljalci in vinski trgovci), da se te velevalne razstave polnoštevilno udeležite.

Kožni sejem v Ljubljani

□ **Divja koža,** prodajna organizacija Lovske zadruge v Ljubljani, priredi dne 25. januarja 1932 običajni sejem Sv. Neže za kožarstvo vseh vrst v prostorih velesejma v Ljubljani.

□ **Divja koža** kot lovsko-prodajna organizacija pokaže za lovsko naše države vsako leto važen uspeh in deluje edinole v dobrobit lovstva. Zato pa tudi to pol storila vse, da bo mogoče za pravično ceno vnoviti letošnji lovski pridelke.

Seveda pa je uspeh »Divje kože« močno odvisen od lovcev samih. Čim več blaga bo na razpolago in čim boljša bo povprečna kakovost kož, tem lažje bo uspeh dražbe. Zato se oklenite »Divje kože« vsi in pošljite vse pridobljene kože le njej. V današnjih težkih časih ne opravi v takih zadevah posameznik ničesar, samo v slogi in medsebojni podpori je moč in zagotovilo čim boljše gnotnega uspeha. Kože se sprejemajo že sedaj in do vključno 21. januarja 1932. Kdor potrebuje katerihkoli pojasnil, naj se obrne na naslov: »Divja koža«, Ljubljana, velesejem. Na ta naslov naj se pošiljajo tudi kože, čimprej, tembolje.

□ **Prodaja pšenice.** Ministrstvo je odredilo, da se izvrši stroga kontrola nad mlino in ugotovi, ali so se pripravili in registrirali po določilih zakona, ker je sicer mlin takoj zapreti, zoper lastnika pa uvesti kazensko postopanje. Kontrolo je izvesti tudi nad prodajalci in predelovalci moke, ali vodijo knjige in kako uporabljajo moko. Kontrolo naj vrše ne samo finančni organi, temveč tudi orožništvo in policija. Posebej pa še narocno občinskimi organi, da ne dopuščajo uvoza kmečke moke v mesta ali trge, temveč vsak dovoz javijo takoj finančnim organom. Zoper vsakega, ki ne pooblaščen kupuje pšenico na trgu, je podati prijavo pristojnemu oblastu. Pšenice se na trgu ne sme kupovati niti za hišno uporabo.

□ **Dobički pivovarske industrije.** Izmed pivovarn je prva objavila svojo bilanco za prelet poslovno leto Zagrebška pivovarna in tvornica slada. Iz njega je razvidno, da je znašal čisti dobiček 1930-1931 3.16 milij. Din v primeri s 3.15 milij. Din v posl. letu 1929-1930.

Borza

Ljubljana, 11. decembra.

Denar

V današnjem deviznem prometu je ostal neizpremenjen le tečaj Curiha. Drugi tečaji so z izjemo Londona, Pariza in Prage, ki so se uvrstili, bili nižji kot včeraj. Promet je bil srednji in je vse zaključene devize dala Narodna banka.

Skupno je znašal obtok s takoj plačljivimi obveznostmi 5755,6 milj., kar pomeni v primeri s prejšnjim izkazom zmanjšanje za 35,2 milj. Zaradi istočasnega večjega zmanjšanja deviznega zaklada se je skupni odstotek kritja zmanjšal od 37,29 na 37,13%. Nasprotno pa se je zaradi povečanja zlato podloge povečal odstotek kritja v zlatu od 30,35 na 30,54%.

Glavne postavke izkazov Narodne banke so bile naslednje (v milij.):

	28. 6.	22. 11.	30. 11.	8. 12.
zlato	1540,4	1757,2	1757,6	1.757,9
devize	747,2	304,3	309,8	376,2
devize izv. podloge	182,2	88,3	89,1	91,3
menična posojila	1252,4	1831,9	1875,7	1888,7
lombardna posojila	206,2	294,7	285,5	281,4
obrok bankovcev	4563,8	5077,5	5239,2	5273,1
državne terjatve	104,8	227,9	74,2	84,3
žiroračuni	707,8	324,0	344,2	344,6
drž. gospod. podjetja	198,2	96,5	133,1	53,5
podloga	2291,5	2128,7	2159,9	2137,4
obveznosti po vidu	1010,8	648,5	551,6	482,4
obveznosti z rokom	210,8	717,8	718,3	740,1

Ljubljana. Amsterdam 2274,74—2281,58, Bruselj 783,86—786,22, Curih 1097,85—1101,15, London 182,06—189,56, Newyork 5611,30—5628,30, Pariz 221,54—222,20, Praga 166,87—167,37, Trst 287,26—293,26.

Zagreb. Amsterdam 2274,74—2281,58, Bruselj 783,86—786,22, London 182,06—189,56, Milan 287,26—293,26, Newyork 5611,30—5628,30, Pariz 221,54—222,20, Praga 166,87—167,37, Curih 1097,85—1101,15.

Skupni promet brez kompenzacij 7,8 milij. Belgrad. Amsterdam 2274,74—2281,58, Berlin 1346,50—1373,50, Bruselj 783,86—786,22, Curih 1097,85—1101,15, London 182,06—189,56, Newyork 5611,30—5628,30, Pariz 221,24—222,20, Praga 166,87—167,37, Trst 287,26—293,26.

Curih. Belgrad 9,06, Pariz 20,18, London 17, Newyork 513,12, Bruselj 714,75, Milan 26,40, Madrid 42,75, Amsterdam 207,10, Berlin 121,50, Stockholm 93,50, Oslo 92,50, Kopenhagen 93,50, Sofija 3,72, Praga 15,20, Varšava 57,50, Atene 6,70, Carigrad 2,50, Bukarešta 3,06, Helsingfors 9. Dinar notira na Dunaju: valuta 12,60.

Vrednostni papirji

Tudi danes je bila tendenca za državne papirje slaba in so tečaji zopet padli. Promet kakor običajno ni znan. Na zagrebški borzi je bil promet ta-le: vojna škoda 800 kom., 8% Blerovo posojilo 2000 dol., 7% Blerovo posojilo 6000 dol. in begluške obveznice 50.000. Na belgrajski borzi je pa bilo prometa v vojni škodi 236 komadov, begluških obveznicah 92.000 in 7% Blerovem posojilu 7000 dol.

Ljubljana. 8% Bler. pos. 64 bl., 7% Bler. pos. 52 bl., Stavbna 40 den., Ruše 125 den.

Zagreb. Drž. pap.: 7% invest. pos. 62 bl., agrarji 80—32, vojna škoda ar 255—258 (253, 258), kusa 255—258 (251, 254), 12 255—257 (253), 8% Bler. pos. 50—58 (58), 7% Bler. pos. ar. 50—51, kusa 50—51 (51, 50, 50), 7% pos. Drž. hip. b. 54 den., 6% begl. obvl. 41—42,50 (41,25).

Belgrad. Narodna banka zaklj. 4975, 7% inv. pos. 64 bl., agrarji 30—33, vojna škoda 253—255 (255, 254), 6% begl. obvl. zaklj. 42,50, 42,25, 41,50, 41, 7% Bler. pos. zaklj. 50, 7% pos Drž. hip. b. 59 bl.

Dunaj. Podon.-sav.-jadrn. 102,50, Wiener Bankverein 12,50, Escomptes 116, Aussiger Chemische 127, Mundus 98,55, Alpine 14,50, Trboveljska 32, Prager Eisen 238.

Zitni trg

Novi Sad. Vse neizpremenjeno. Promet: 38 vagonov.

Sombor. Koruza bač. nova 62—65, dec. in jan. 64—65, marec, april, maj 80 82,50, bač. sušena 75—77, ližol bač. vzorec 100—195. Vse ostalo neizpremenjeno. Tendence neizpremenjena. Promet: 117 vagonov.

Badimpešta. Tendence prijazna. Promet žitvahen. Pšenica dec. 12,99, zaklj. 12,99—13, marec 13,90—14, zaklj. 13,99—14, maj 14,50—14,55, rž marec 15,88—16,15, zaklj. 16,15—16,18, koruza maj 16,40—16,70, zaklj. 16,70—16,75.

Winnipeg. (Začetni tečaji.) Pšenica dec. 57,375, maj 61,375, julij 61,875.

Chicago. (Začetni tečaji.) Pšenica marec 53, maj 54,75, julij 53,125, koruza marec 3

Milijoni, ki jih ne pričakujemo...

Stara je že navada, da se v igrokazih ponavljajo »strici iz Amerike« in ljudje, ki so neprilicovano, največkrat v skrajni sili, prišli do velikega bogastva in ugleda. Ni ga gledalec ali poslušalec takih bajk in resničnih dogodkov, ki se ne bi nehote vsaj za trenutek podal v prelepo bogastvo sanj: ah, kako lepo bi bilo, če bi tudi jaz... Življenje pa je dejansko mnogo bolj romantično, kakor si sami mislimo in prav često se zgodi, da se taki v oblake grajeni oblaki spremene v prave, resnične. Naj zato navedemo par resničnih zgodb:

Ni dolgo tega, odkar so časopisi objavili vest, da je umrla poslednja iz rodu Vendel. Bila je to stara gospa, ki je slovela vsled svojih čudastih navad. Zivela je v New Yorku; svojčas precej razkošno in živahno, zadnja leta pa skromno in tiho življenje samo-

Največjo francosko literarno nagrado (nagrada iz zaklada Goncourt) je letos dobil mladi pisatelj Jean Fayard za roman »Mal d'amour« (Zlo ljubezni).

tarke. Ko so po njeni smrti odprli oporoko, so ugotovili, da je zapustila 75 milijonov dolarjev, ni pa izrečno imenovala nobenega dediča. Takoj se je prijavilo mnogo oseb, ki so dokazovale, da so s to bogato sorodnico vsaj malo v sorodu. Sodišče je zaradi tega uvedlo ameriško točno poizvedovanje, katerega presenetljiv uspeh je bil ta, da so ugotovili njene sorodnike ne samo v Ameriki, marveč še več v evropskih državah, med njimi tudi v Jugoslaviji. Od vseh pa se zdi, da ima največ upanja, da dobi to ogromno zapuščino neka, sedaj že 74 let stara gospa Rosa Dew Stansburg, ki je s pokojnico v sorodu sicer šele v petem kolenu, vendar še vedno najbližja. Svojčas si je sicer dala izplačati 1000 dolarjev od stare gospe pod pogojem, da odstopi od vseh pravic, vendar sedaj njeni advokati s precejšnjim uspehom pobijajo veljavnost te odpovedi. Razvila se je strahovita borba, sodišča imajo mnogo posla, advokati zaslužka in bo še precej časa trajalo, dokler bo konec te bitke za milijone.

Malo je ljudi, ki bi vedeli, da je snov za znani, tudi v slovensčino prevedeni roman Hodgson Burnettove »Mali lord«, vzeta iz življenja in da se je ta roman tudi v resnici odigral. Roman predstavlja borbo raznih dedičev za bogato zapuščino in za naslov lorda nekega grofa Seafield. V romanu igra glavno vlogo »mali lord«, v resnici je to bila mlada deklica ali kakor bi dejali Angleži mlada lady. Na svoje plemstvo zelo ponosna bogata rodbina Seafield je imela v starem očetu mlade deklice, edine dedinje, zelo slabega zastopnika. Radi njegovega življenja so se ga odrekli. Ni mu preostalo drugega, kakor da je postal navaden mornar. Po raznih doživljajih in plovdbah po širokem morju se je izkrcal v Novi Zelandiji. Postal je farmer in se oženil ter imel več otrok. Nikdar pa ni izdal tajnosti svojega pokolenja. Ko je poslednji lord Earl Seafield umrl, so oblasti pričele iskati potomce njegovega strica — mornarja in končno tudi našle njegove potomce na Novi Zelandiji. Pravnukinja Nina je s svojim očetom, ki je postal lord Seafield, prišla v Anglijo na rodbinski grad Grant. Ko je njen oče padel v vojni, je mala Nina, ki je rastle na sicer precej bogati kmetiji, podedovala ogromna bogastva in je danes ena od vodilnih oseb londonske višje družbe.

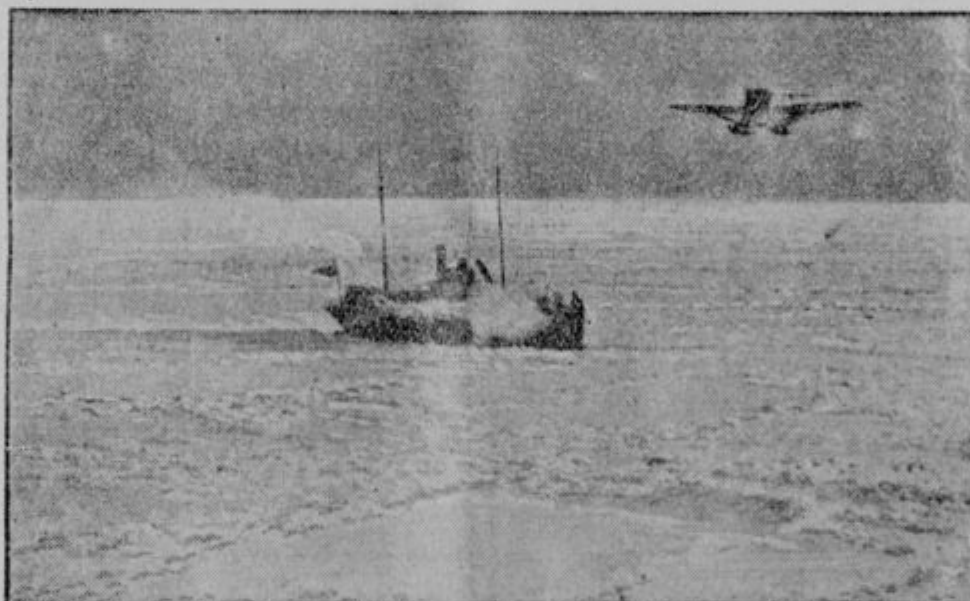
Temna uganka, ki je bila šele nedavno rešena, je bila tudi razprava za zapuščino Sira Roger Tichbornesa. Mladi, poslednji moški potomec, je lepega dne brez sledu izginil. Nikdar niso mogli ugotoviti njegove

smrti. Vedelo se je samo to, da je po nesrečni ljubezni do neke svoje sestrične, zapustil svojo domovino in domačijo. Nekega dne pa se je nenadoma pojavil mladi moški, ki se je izdajal za lorda, ki je svojčas tako tajinstveno izginil. Tako podoben je bil nesrečnežu in tako sijajno je igral to vlogo, da mu je verjela celo lordova mati in ga imela za pravega in izgubljenega sina. Tekom zapuščinske razprave pa se je izkazalo, da je navaden slepar, da se piše Artur Orton in da je sin nekega mesarja iz okolice. Ob sodili so ga na 14 let ječe. Nedavno pa so na podlagi resničnih, do takrat neznanih listin ugotovili, da je le bil z rodbino Tichborne v krvnem sorodstvu. Bil je otrok prepovedanega razmerja med mesarjevo ženo in stricem Sira Rogerja.

Težke boje z oblastmi je moral izvojevati tudi Sir Edvard Hamilton Seymour, šestnajsti vojvoda somersetski, preden si je priboril svoj plemiški naslov. Njegovo sorodstvo s petnajstim vojvodo je datiralo še iz časov Henrika VIII. in tristoletna razlika temnega in zamotanega rodu je bila med praprastricem in za plemiški naslov navdušenim prapravnukom. Sicer so dognali, da je v 19. veku živel neki polkovnik Hamilton Seymour, a ravno ta ugotovitev je bila glavna ovira, ker so zakonski zvezi tega polkovnika z vdovo nekega uradnika iz vzhodne Indije oporekali pravno veljavnost. Končno se je njegovim advokatom posrečilo izpodbiti tudi to oviro in je mladi mož dobil naslov lorda in s tem zvezane pravice in dohodke.

Zanimivi so tudi slučaji, ko srečni dediči bajeslovnih bogastev ne marajo sprejeti in raje žive skromno in zadovoljno življenje v svojem starem poklicu, v delu in znoju za vsakdanji kruh. Iz najnovejšega časa je slučaj hotelskega portirja iz Waterloo nekega Dicka Wolschev. Pred meseci je po svojem stricu Siru Charlesu Wolscheyu podedoval plemiški naslov in veliko premoženje. Nastopil je dedščino, pa je kmalu napel vse sile, da je zopet dobil svoje prejšnje nameščenje. Bil je izredno zadovoljen, ko se mu je to posrečilo in se je mogel odtegniti naporom obveznosti visokih gospodov.

Za mnoge je sreča, če se jih sreča izogne.

Soverni morje je letos zamrznilo v nekaterih pristaniščih tako nenadoma, da je ostalo mnogo ladij na odprtem morju, vklesčenih med ledeno maso. Posadki morajo dovažati hrano z zrakoplovi.

„Sacro egoismo“

Ko je pred dnevi umrl bivši italijanski ministrski predsednik Salandra, so prvič dejansko ugotovili, da je Salandra oče tega izreka: »Sveti italijanski egoizem« je izgovoril Salandra 18. oktobra 1914, ko je Italija od-

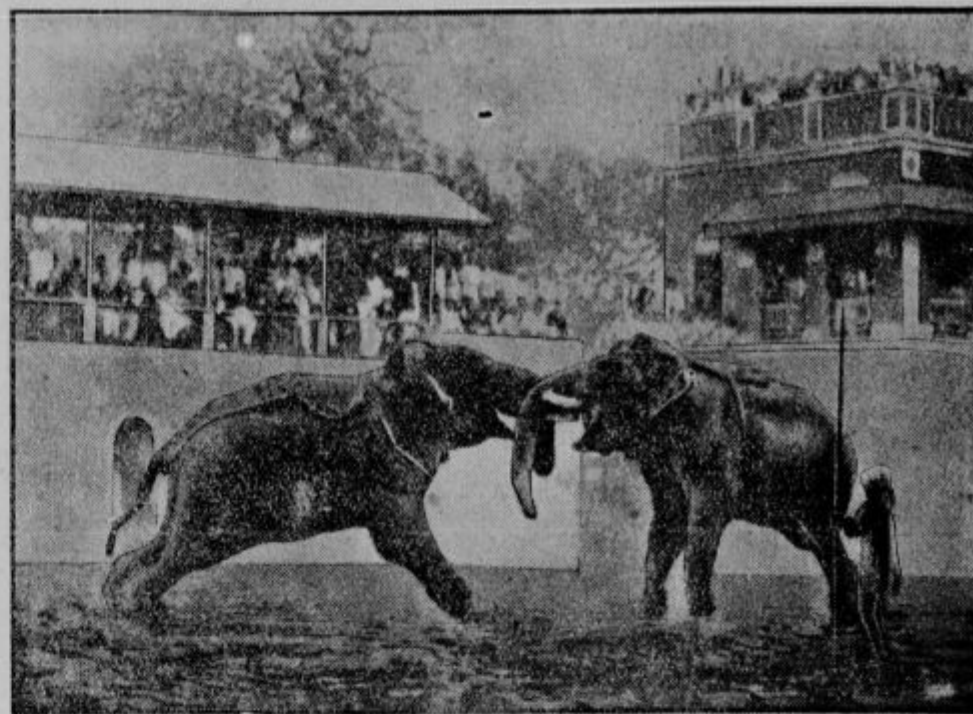

povedala zvestobo svojima zavezanikoma iz trozveze Nemčiji in Avstriji ter ni hotela stopiti v borbo v svetovni vojni na njuni strani. Zaradi tega svetega egoizma je Italija pozneje, ko je bila zmaga antante že jasna, stopila na njeno stran. Salandra je imel največ zaslug za to, da je Italija napovedala vojno najprej Avstriji, pozneje še Nemčiji. Kot politik je bil liberalnega mišljenja in je zato izginil iz površja, ko se je pojavil fašizem, ki pa se mu je v zadnjih letih zelo približal. Bil je zelo bistroumen, dober kritik in publicist ter je vse do zadnjega objavil članke in razprave o mednarodnih problemih.

Na ljubljanski šoli.

»Gospodična učiteljica, moja sestra ima ošpice.«
»Kaj ošpice? Takoj pojdi domov in ne pridi, dokler sestra ne ozdravi.«

Ko je mali prebrisanec odšel, se oglasi njegov sosed: »Veste, gospodična učiteljica, njegova sestra leži bolna doma na Gorenjskem.«

Borbe med sloni. Kar so Spancem bikoborbe, to so prebivalstvu vzhodne Indije borbe med sloni. Vsako leto prirede take borbe v Bombayju. Na areno, ograjeno z močnim zidovjem, naženejo dva orjaška slona in jih tako dolgo naganjajo, da se prične boriti.

Praznoverja bednih

»Intransigantov« sotrudnik je govoril v neki kavarni na Montmartru z nadarjenim sovjetskim pisateljem Valentinom Katajevim, avtorjem priljubljenih povesti »Poneverba« in komedije »Kvadratura kroga«, ki so jo dajali tudi v Belgradu in je doživela velik uspeh. Katajev, 30 leten mladenič v svetlosivi obleki, mehke ovratniku in pa nerodno zavozlani ovratnici, se je na poti v New York, kjer bodo igrali njegove komedije, vstavil dva meseca v Parizu. Piše zdaj knjigo »Prosim besedo«, ki je namenjena pristranskim kritikom sovjetskih razmer.

Pripovedoval je o velikih spremembah v ruskem gledališču. Splošna ubranost, izvorno razpoloženje, kakor so ga gojili Hudožniki, je izgubilo nekdanjo merodajnost. Osebnost igralca je zopet stopila v ospredje; režiserji ne mrevarijo tako avtorjevega izvirnika, kakor so storili poprej, da bi ga »približali se-

danjosti«. — Seveda zasleduje naše gledališče zgolj politične svrhe — je sklenil. — Radi tega ni zanimanja za francoske igre. Kljub temu bo igral Kačalov letos »Tartufa«. Ta Moliérovega klasična komedija je prvo francosko delo, ki ga bomo videli na Ruskem po revoluciji.

Razlika med emigracijo na eni in ruskim ljudstvom na drugi strani je posebno zavidna, če primerjamo one legende, ki jih vstvarja široka množica. Koliko prahu je dvignila med emigranti Poljakinja Cajska, ki se je izdajala za čudežno rešeno carjevo hčerko Anastazijo. Posamezniki sveto verujejo, da je ušel smrti tudi sam car, ki baje živi sedaj v pričakovanju boljših časov ali v samostanu na Athosu ali pa pri svojem šolskem tovarišu, siamskem cesarju...

Na Ruskem se zanima ljudstvo za druge osebnosti. Kmetje pripovedujejo med drugim, da je Lenin še vedno živ. Pravijo, da ni umrl, temveč samo pobegnil iz Moskve, kjer mu je Stalin stregel po življenju. Potuje zdaj peš po Rusiji in gleda, kako trpi ljudstvo, da bi v pravem času dal znamenje za upor. Na glavi ima ovčjo kličmo, nosi dolgo brado, ki mu sega do kolen. Postal je siv od žalosti. Ljudje ga vendar takoj spoznajo, in zato ga vsi sovjetski zasledovalci zama poskušajo ujeti. — Osebnost sem poslušal te povesti na Tanbovskem. »Samo malo si ga zamudil!« — so mi pravili kmetje. »Sinoči je bil tu, ob svitu pa takoj odšel. Pravi, da ima še veliko potov. Seveda, Rusija je široka...« — Nisem mogel, da ne bi vprašal: »Odkod pa veste, da je to Lenin? Ali se je vam odkril, vam kaj priznal?« Kmetje so se nasmehili: »Saj veš, da tega ne sme storiti. Na nesrečo je lahko nalezeti. Pa smo ga takoj spoznali. Pripovedovali smo mu o naših križih, pa je vedno molčal in mežikal... samo z enim očesom je tako bistro mežikal. Vse si je zapomnil... Takoj smo ga spoznali!«

Ljubosumnost med medvedi

V cirkusu v Genovi, ki ima tudi več belih medvedov, se je te dni zgodila tragedija kot posledica ljubosumnosti med medvedi. Trije medvedi niso mogli prenašati tega, da je medvedka poklanjala vso svojo nežnost samo četrtemu med njimi. Ob priliki nežnega igranja so napadli medvedko in medveda ter ju raztrgali na očigled stražarjev, ki niso nikakor mogli ukrotiti pobesnele ljubosumne medvede.

Za rodbino z otroci

Rimski župan je te dni objavil sklep, da bodo siromašne družine, ki imajo veliko otrok, dobile brezplačno stanovanje v občinskih hišah za dobo 20 let. Seveda morajo te družine biti brez prigovora »v moralnem in političnem pogledu«.

Pomožna akeija za brezposelne in reveže v Ameriki. Šolski otročki, oblečeni v bele volnene obleke pobirajo za reveže milodare. Na sliki: predsednika Hooverja in soprogo ustavijo otroci in ju prosijo za prispevek.

Nemška vlada je izdala nove izredne, zasilne odredbe. Po nemških listih posnemamo tabelo, ki nazorno predstavlja, kaj prinese nemškemu narodu te nove naredbe. Prepovedana so vsa politična zborovanja, vpeljani novi davki, obenem pa tudi razne olajšave in znižanje cen raznim življenjskim potrebščinam.

Hašk : Ilirija

Sneg, ki je letos že drugi pobilil zeleno polje, gotovo ne bo ovira prijateljski tekmi med Haškom in Ilirijo. Tekma ima ravno v glavnem namen dokazati, da se lahko igra, ako sneg leži na travniku. Prijatelji tekmice opravili dve stvari. Podpri bodo težnjo kluba, da postavi spomladni močno enajstoročno za borbo v tekmovalstvu za državno prvenstvo. Obenem bodo pa še videli nogomet, kakršnega lahko pokaže samo Hašk.

V prijateljski tekmi med Haškom in Ilirijo bomo videli igrati umetnike. Napadalne vrste so najmočnejše orodje pri obeh moštvi. Užitek bo gledati tehničarje Leinerta na eni in Svetica na drugi strani. Ker ne bo šlo za točke, pač pa za lepo igro, bodo lahko pokazali vse svoje znanje. Predvidli bodo tako igro, kakor je že dolgo nismo videli. Ker se tekma vrši ob vsakem vremenu, je sedaj na naših »kibicih«, da z dobrim obiskom podpro težnjo kluba, ki stremi predvsem, da bo prihodnje leto slovenski nogomet boljše zastopan kot je bil letos. Tekma prične ob 14.15. Tako Hašk kakor Ilirija nastopita v najmočnejši postavi.

Smuški tečaji

SPD. naznanja, da priredi v tekoči zimski sezoni sledeče smučarske tečaje:

1. Na Veliki Planini (1558 m) od 15. do 22. decembra 1931. — vadiatelj g. R. Badjura.
2. Na Krvavcu (1700 m) od 6. do 17. januarja 1932. tečaj za smuške učitelje vodi g. ing. Koudelka. Pri vseh kočah stane prenočnina za člane v sobah po Din 20.—, na skupnem ležišču s perilom pa po 14.—, za nečlane po Din 30.—, odnosno 20.— Din; celodnevna prehrana Din 40.—, člani imajo 25% popusta.
3. Na Blokah (Nova vas pri Rakeku) (722 m) od 25. decembra 1931 do 1. januarja 1932 — gosp. R. Badjura.
4. Pri zdravilišču Rimski vrelci pri Guštanju (516 m) od 1. do 11. januarja 1932 — g. Rudol Badjura.
5. Pri Sv. Janezu ob Boh. jezeru (523 m) v času od 25. decembra 1931 do 3. januarja 1932 — učitelj g. Kveder Janez, prenočnina Din 15.— za člane, za nečlane Din 25.—. Celodnevna prehrana Din 45.—; člani Slov. planin. društva imajo 20 odstotkov popusta.
6. Pri Zlatorogu ob Boh. jezeru v času od 3. do 10. januarja 1932, učitelj g. Ivan Tavčar. Prenočišče za člane Din 10.—, za nečlane Din 15; hrana Din 45.—; člani SPD imajo 20 odstotkov popusta.

7. Pri Triglavskih jezerih (1683 m) v času od 1. do 13. marca 1932. Instruktor in drugi pogoji se določijo pozneje.

8. Pri Stančevici koči pod Triglavom (2332 m) v času od 13. do 20. marca 1932 in od 1. do 10. aprila 1932, ter v drugi polovici aprila še en tečaj (g. R. Badjura).

Tečaji se vrše ob ugodnih snežnih prilikah. Eventuelne spremembe v programu se objavijo pravočasno.

Mariborska podružnica SPD ima sledeče tečaje:

1. Tečaj za začetnike pri Mariborski koči (1080 m) od 25. decembra do 31. decembra 1931, učitelj g. Tavčar Ivan iz Ljubljane.
2. Tečaj za tekmovalce pri koči na Klopem vrhu (1280 m) od 25. decembra do 31. decembra 1931; učitelj, nastavnik JZSS.
3. Tečaj za izvežbane smučarje (slalom in terenske vožnje) pri Ribniški koči (1520 m) od 25. do 31. decembra 1931, učitelj g. Drotar H.
4. Tečaj za začetnike pri Piskniku (1104) nad Ribnico od 25. do 31. decembra 1931, učitelj g. ing. Rundgaldier E.
5. Tečaj za začetnike v Ribnici na Pohorju (715 m) od 25. do 31. decembra 1931, učitelj g. Kodela I.

Radio

Programi Radio-Ljubljana

Sobota, 12. decembra: 12.15 Plošče. — 12.45 Dnevne vesti. — 13. čas, plošče. — 17 Salonski kvintet. — 18 Viktor Pirnat: Zumberaški uskok. — 18.30 B. Hrovat: Amaterjem v predarek. — 19 Gospa Orthaber: Angličana. — 19.30 Prof. Namorš: Spoznavanje blaga. — 20 Med Jugoslavlani v Romuniji, predava gosp. V. Bučar. — 20.30 Romunski večer: Uvodno besedo govori g. nadev. Fr. Gevekar. Klavir solo, g. Lipovšek Marjan, violina solo, g. Pfeifer Leo. — 21.45 Salonski kvintet. Vmea poročila in časovna napoved.

Nedelja, 13. decembra: 8.00 Ing. Zidanšek: Zlavinoreja 8.30 Kmetijski nasveti 9.30 Prenos cerkvene glasbe 10.00 Dr. A. Levičnik: Kaj je ljubezen? 10.30 Prof. E. Bojc: Naše posebno stališče in konkretne naloge narodno obrambnega dela 11.00 Salonski kvintet 12.00 Čas, poročila, plošče 15.00 Dr. Fr. Veber, univ. prof., poroča o rezultatih 2. poskusa eksp. fon. študije 15.15 Gledna Lebarjeva: Dekliška ura (Moj dom) 15.45 Operetna glasba, po-

jeta gospa Levičnik in g. Jelačin s spremljevanjem salonskega kvinteta 16.30 »Izgubljeni sin«, opereta, pevski zbor »Zvezde« iz Most 20.00 Prenos iz uni-onske dvorane: Gregorčičeva proslava 21.45 Pevski duetni večer: Gledna Majdič in g. Marček, solisti ljubljanske opere 22.00 Čas, dnevne vesti 22.15 Salonski kvintet.

Drugi programi

Nedelja, 13. decembra:

Belgrad: 11.30 Narodne melodije 12.30 Radio orkester 20.00 Flauta 20.30 Poster program 21.00 Koncert radio orkestra — Zagreb: 20.30 Komorni koncert godalnega orkestra 22.00 Radio orkester — Budapest: 12.20 Koncert opernega orkestra 14.00 Radio orkester 19.45 Prenos iz studija 21.35 Večerni koncert 22.10 Ciganska glasba — Dunaj: 10. Moderna orgelska glasba 11.05 Tekma jazz-orke-etrov 13.05 Pesmi 19.25 Pesmi in arije 22.00 Plesna glasba — Milan: 12.30 Pestra glasba 20.35 Operni prenos — Langenberg 11.30 Kantata J. S. Bacha 13.00 Operni koncert 19.30 Pravljična igra 20.30 »Holandčeva ženka«, opereta, nočni koncert — Stuttgart 20.30 V letu okrog sveta 21.30 Poljudna ogrska glasba 22.40 Plesna glasba — London: 19.15 Vokalni koncert 22.05 Nedeljski orkestralni koncert — Berlin: 19.30 Pravljična igra 20.30 Orkestralni koncert, nočni koncert — Praga: 19.00 Brno 21.05 Bratislava — Toulouse: 19.00 Operne pesmi 19.45 Koncert vojaške godbe 20.30 Moderna simfo-nijska glasba 21.30 Večerni koncert 23.45 Koncert simfoničnega orkestra — Katovice: 20.15 Poljudni koncert 22.00 Vokalni koncert — Trst: 12.30 Plošče 21.00 Varietetski večer.

Naše dijaštvo

Ali že imaš letošnji »Dijaški koledar«? Če ne nabavi si ga takoj! Še je čas. Dobi se v vseh trafikah in knjigarnah. Okusna vezava, mala žepna oblika, pestra vsebina, ogledalo stremljenja našega študenta. Samo 15 Din. Hiti, da ne poide!

»Raste je radi gmočnih težkoš prenehala izhajati. Dostaj je izšla v treh letnikih. V njej najdeš zajejg dobršen kos mladinskega hotenja in gledanja. Uprava razpolaga še z nekaj celotnimi letniki, ki jih da na željo tudi vezati. Cena lepo vezanima prvemu in drugemu letniku (skupaj) in tretjemu — 50 Din. Naroča se pri Upravi (Miklo-šičeva 5) ali tudi v Jugoslovanski knjigarni in Novi založbi.

Moste pri Ljubljani

V salezijanskem mladinskem domu se jutri ustanovi fantovska Marijina kongregacija in fantovki Marijin vrtec. Ob 8 jutraj bo v kapelici sv. maša s skupnim av. obhajilom kandidatov, ob pol 3 popoldne pa prvi slovesni sprejem, katerega izvrši presviti g. škof dr. Gregorij Rožman. Ob 4 bo v dvorani svečana prireditev, na kateri bo imel slavnostni govor g. dr. Miha Krek.

Iz društvenega življenja

Škofja Loka. Kat. prosvetno društvo priredi danes in jutri, obkrat ob 8 zvečer Sherifovo drama »Konec potic«. Drama je dovršeno prevedel g. Oton Zupančič. Drama nam v treh dejanjih in šestih slikah nazorno kaže strahote svetovne vojne in vpliva na vsakega gledavca tako, da odide v spoznanju, da je največje zlo človeštva vojna in da je delo za spoznavanje njenih grozot najlepše kulturno delo.

Ljubljansko gledališče

DRAMA

Začetek ob 20.

Sobota, 12. decembra: DVE NEVESTI. Red A. Nedelja, 13. decembra ob 15: TRIJE VAŠKI SVETNIKI. Izven. Znižane cene. — Ob 20: ZAPRAVLJIVEC. Izven. Znižane cene.

OPERA

Začetek ob 20.

Sobota, 12. decembra: MASCOTA. Na korist udruženja gledaliških igralcev. Izven. Nedelja, 13. decembra ob 15: ZIDINJA. Izven. Znižane cene. — Ob 20: DEZELA SMEHLJAJA. Izven. Znižane cene.

Danes se vprizori v operi po daljšem presledku opereta »Mascota«, ki je imela v prošli sezoni v režiji g. B. Krefta velik uspeh. Režiser je letošnji vprizoritev izpopolnil z novimi domisleki. V tenorski vlogi nastopi g. Ivelja, naslovno vlogo poje ga. Poličeva, Fiametto ga. Spanova. Gg. Povhe, Peček, Janko pa tvorijo zabavni moški trio. Poleg gg. Simončiča in Sekule sodeluje še ves baletni zbor z novo naštvudiranimi točkami. Opereto dirigira g. kapelnik Stritof.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE

Sobota, 12. decembra ob 20: PTIČAR. Ab. B. Nedelja, 13. decembra ob 15: ZEMLJA SMEHLJAJA. — Ob 20: ZENITEV. Premijera.

MALI OGLASI

Vsaka drobna vrstica 1.50 Din ali vsaka beseda 50 par. Najmanjši oglas 5 Din. Oglasi nad deset vrstic se računajo višje. Za odgovor znamko. Na vprašanja brez znamke ne odgovorjamo!

Službe iščejo

Strojniki

vešč vseh parnih in motornih naprav in izučen ključavničar z najboljšimi spričevali in večletno praksjo, siguren v vsakem popravilu, trezen in pošten, išče mesta za kjerkoli. Nastopi lahko takoj. Pismene ponudbe na upr. »Slovenca« pod »Strojniki« št. 14.491.

Uradnica

išče službo. Zna franco-sko, nemško, srbohrvaško in strojepisje. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 14.498.

Kontoristinja

z znanjem slovenskega, nemškega in srbohrvaškega jezika, knjigovodstva, strojepisja, slovenske in nemške stenografije ter korespondence — išče službo. V. T., Maribor, Meljska cesta 1.

Službodobe

Majer in majerca

oženjena, brez otrok in zanesljiva, lahko dobila službo pri Kendovi grajski upravi na Bledu.

Sobarico

za vsa hišna dela razen kuhe sprejemem. Ponudbe z natančno navedbo dosedanjih služb in zahtevno plače na podruž. »Slov.« v Novem mestu pod zn. »Trgovska hiša«.

Kontoristinja

z močn. a knjigovodstva, korespondence, stenografije, strojepisja in vseh ostalih pisarniških poslov, z znanjem nemščine, dobi takoj mesto pri Šterk Jur. Vinica, trg. z mešan. nim blagom. — Hnana in stanovanje v hiši. V ponudbi navesti dosedanja službovanja in točne plačilne zahteve.

Samostojna moč

za gospodinjstvo v trgovsko hišo se išče. Plača po dogovoru. Ponudbe poslati na upravo »Slov.« pod zn. »Gospodinjstvo« št. 14.512.

Razno

Otroka

dojenčka vzajem v oskrbo ali na rejo. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Rejenčeka«.

Denar

50.000 Din

posojila iščem. Ponudbe na upr. »Slovenca« pod »Garancija« št. 14.494.

Iščem

večjo hipoteko - posojilo, vključno na prvo mesto. Sprejemem tudi vloge od ljubljanskih bank. — Ponudbe na upravo »Slov.« pod zn. »Dobre obresti« št. 14.483.

Pouk

Čamernikova

šoferska šola

Ljubljana, Dunajska c. 36 (Jugo-avto) Prva oblast koncesionirana Prospekt št. 16 zastoni. Pišite ponj!

Objave

Prekllici

Spodaj podpisani prekllici in obžalujem, ker sem žalil z nekimi aedostojnimi besedami mesarja g. Rajmunda Tislerja in njegovo ženo, pri Sv. Benediktu v Slov. Goricah in se zahvalim, da je odstopil od tožbe. — P. Zemljic v Stajngrovi.

Objava

Razpisujemo nabavo: 2000 kg bencina lahkega 720 do 725, 200 kg tovtovne masti, 180 kg cylinder olja, 180 kg olja za vozice, zimsko. Pogoji in podatki za pogodbo na dan 31. decembra t. l. se dobijo pri Direkciji drž. rudnika Zabukovca pod št. 5200.

Poizvedbe

Zgubil se je

uhan z večjim in manjšim blantom od Dalmatinove ulice 2 do Dunajske c. 6, ali pred hišo Sredina 14. Pošten najditelj naj ga odda proti nagradi Dalmatinova ul. 2/L.

Porestva

Hiša s trgovino

gostilno, poleg travniki, njive in vinograd, gozd, ne daleč od postaje, okoli 12 oravov, poceni napro-daj. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 14.539.

Stanovanja

Stanovanje

družinsko, 2 sobi s priklklami se išče za kratko dobo in takojšnje v-selitev. Naslov pove upr. »Slovenca« pod št. 14.465.

Sostanovalec

k enemu gospodu se išče. Stanovanje na Miklošičevi cesti. Naslov v upr. »Slovenca« pod št. 14.502.

Soba

velika, opremljena, z direktnim vvhodom iz stopnišča, oddam s 1. januarja 1932 v Ljubljani, Kralja Petra trg št. 3.

Sostanovalca

gospoda in gospodično - sprejemem. Florijanska 21.

Odda se

ena ali dve lepi, prazni sobi v bližini cerkve sv. Jožefa. Na željo tudi so-uporaba kuhinje. Poizve se pri hišniku, Zrinjskega cesta 7.

Mesečne sobe

po 260 — 360 Din, s posrežbo in razsvetljavo - oddaja hotel »Tivoli«.

Opremljena soba

se odda enemu ali dvema solidnima gospodoma. — Černetova 9, Sp. Šiška.

Vnajem

Gostilna

v Ljubljani se takoj odda. Dopise na upravo »Slovenca« pod št. 14.438.

Lokal

v sredini mesta se odda s 1. januarjem 1932. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 14.496.

Krasen salon

za klub ali društvo se poceni odda v hotelu Tivoli.

Majhen mlin

na vodi, v okolici Celja ali Maribora, želim vzeti v najem, ali pa pristopiti kot družabnik z malo kavicjo. Ponudbe na upr. »Slovenca« pod »Mlin« št. 14.528.

Kupimo

Skioplikon

s karbidno razsvetljavo kupi župni urad Dobruče.

Detektor

poceni kupim. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod št. 14.449.

Srečke, delnice, obligacije

kupuje Uprava »Merkur«, Ljubljana — Selenburgova ulica 6, II. nadstr.

Prodamo

Apneni prah

za gojenje pošilja v vagonih rinfuza Mirko Weinberger, apnenica, Zagorje ob Savi.

Namizna jabolka

raznovrstna, v zalogi. — Ekonom, Kolodvorska 7.

Vino

zlahtnih trt, črno in belo, staro in novo, kupite liter po 4.50 in 5 Din, 60 litrov in več. Dobava takojšnja. Naročila, vzorci: Ljubljana, Zaloška cesta 21.

Pisalni stroj

znamke Underwood, naj-novejši model, v prav dobrem, brezhibnem stanju, ugodno naprodaj. — Naslov v upravi »Slov.« pod št. 14.429.

Kupujte le najboljše domače

čevije znamke

Jara
Tovarna
Tržic
Prodajalna:
Ljubljana
Sv. Petra cesta 20

Obrt

Zaloga pohištva

po nizki ceni pri Planinšek Ivan, Št. Vid št. 33.

Koruzo za krmo

oddaja naiceneje veletrgovina žita in muke A. VOLK, LJUBLJANA Restitova cesta 24

Alotz Grebenc

nakup in prodaja vreč Ljubljana Dunajska cesta št. 36

Razglas

Mestno načelstvo v Ljubljani razpisuje za leto 1932 mestne tovarne vožnje, v kolikor istih ne bo mogla opraviti pripraga mestne pristave. Ponudbe, kolekovane s kolekom za Din 100, naj se vlagajo pri oddelku VI. mestnega načelstva (mestnem gradbenem uradu) Šolskega dvorca 2/II, najkasneje do 28. decembra 1931 do 11 dopoldne, kjer se vrši odpiranje ponudb. Natančnejše zadevne podatke se dobi med uradnimi urami v zgoraj imenovanih pisarni. Če sklenjene pogodbe dosedanjih interesentov se lahko istotam podaljšajo za prihodnje leto najkasneje do 28. decembra 1931.

Mestno načelstvo v Ljubljani, dne 11. decembra 1931.

Zupan:

Dr. Dinko Puc, I. r.

Plašče

za zdravnike, laborante, brivce itd., jopiče za nat-takarje, peke, mesarje, kuharje in sorodne obrti izdeluje po meri najboljša C. J. Hamann, Ljubljana. Mestni trg 8.

Nogavice

rokavice, volna in bombaž najceneje in v veliki izbiri pri KARL PRELOG LJUBLJANA, Zidovska ulica in Stari trg

Sveže in suhe gobe

kupujem stalno vsako množino. Zahtevajte po-lasnila.

Namizna jabolka

prvovrstna, razpošiljam po najnižji ceni — Peter Setina Radče — Zidani most.

Kurja očesa

Najboljše sredstvo proti kurjim očesom CLAVEN je mast

Zahvala

Nemogoče nam je zahvaliti se vsakemu za izraženo nam sočustvovanje ob boleznih in ob smrti naše nezgibne tetice, gospodične

Marije Fortuna

vsled česar izrekamo tem potom vsem svojo najlepšo zahvalo. Posebno hvalo smo dolžni vsem darovalcem lepega cvetja, ki ga je blagopokojna tako ljubila, in vsem onim, ki so v tako častnem številu spremili našo ljubo tetko na zadnji poti. Vsem in vsakemu ponovna zahvala. Ljubljana, dne 11. decembra 1931.

ZALUJOČI OSTALI

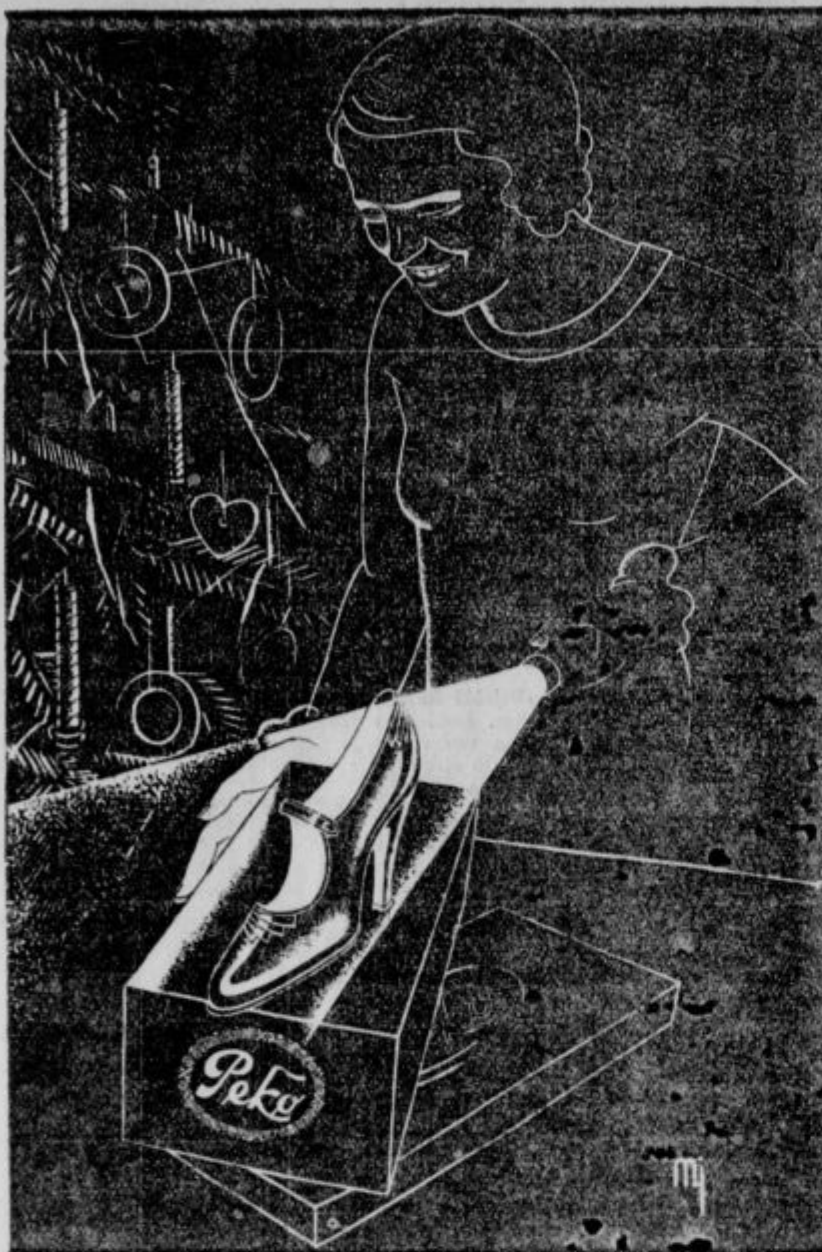
Neža Rak

vdov. Slander, roj. Randl

dne 10. decembra ob 8 zjutraj, po 11 letnem mučnem Bogu vdanem trpljenju v starosti 82 let, previdena s svetotajstvi, mirno v Gospodu zaspala. Pogreb predobro, v delu izmučene pokojnice, se bo vršil v soboto 12. decembra ob 10 dopoldne na farno pokopališče na Gomilskem.

Mnogo je ranjka pretrpela v svojem življenju in veliko je doživel storila; molimo zanjo in ohranimo ji blag spomin. Grajska vas, Gornji grad, dne 10. decembra 1931.

MAKS, IVAN in ATON SLANDER, sinovi.

TUDI VI BOSTE
VESELO PRESENEČENI IN ZADO"
"VOLJNI ČE VAM PRINESE IETOŠNJI

BOŽIČ

NAJPRAKTIČNEJŠE DARILO:
ČEVLJE VODEČE DOMAČE
ZNAMKE

Peko

V TAČASNIH PRILIKAH
KUPUJTE SAMO
PRAKTIČNE DAROVE.

Božični popust!

Naročite z navadno dopisnico pri tvrdki

P. J. Klefiš, Jagodina, Moravska banovina
božični paket, ki zaguarano vsebuje netto 4 kg naj-
finejših delikatesnih proizvodov (madjarska salama,
milanska salama, ovita šunka, mortadela in jetrna
pašteta) v efektivni vrednosti Din 151.—, a sedaj za
reklamno ceno

Din 136.50

s povzajem in plačano poštnino franko mesto sta-
novanja. Naročila za katoliški božič se sprejemajo
najdalje do 17. decembra, a za pravoslavni božič naj-
dalje do 30. decembra.

Za naš

naj se kupujejo naši domači
proizvodi:
pralek za pecivo, vanilin - sladkor,
rumenilo in puding praški znamke »ADRIA«

OZEBLINE

novo nastale vsake vrste na roki, prstu, nogi, nosu,
ušesu, ki so zatele in srbijo, takoj izginejo, ako
jih namažete s poznano
»BARTULICEVO LJEKOVITO MASTJO«
Cena zavitku samo Din 10.— Proizvaja in v pro-
met jo daje stara, leta 1599 ustanovljena Kaptol-
ska lekarna Sv. Marije, Zagreb, Jelačićev trg 20.
Dobi se v vsaki lekarni.

Pohištvo

priprosto in najmodernejše Vam audi tvrdica
po izredno nizki ceni
KREČAR IN SINOVA
St. Vid nad Ljubljano — nasproti kolodvoru

Umrla je gospa

Ivanka Debevec

vдова po mestnem rač. revidentu

dne 10. decembra 1931.

Pogreb bo v soboto, dne 12. decembra 1931 ob 4 popoldne
izpred mrtvaške veže splošne bolnišnice na pokopališče
k Sv. Križu.

V Ljubljani, dne 11. decembra 1931.

Rodbine: DEBEVEC, SPEIL, DOLAK, VODLAK.

Mestni pogrebni zavod v Ljubljani.

Dr. Joža Lovrenčič:

Anali izumrlega naroda

Roman iz drugega stoletja pr. Kr.

Vzvalovila se je vojska in hrumelo in šumelo je
okoli tribune na obširnem prostoru pred poveljniškim
šotorom: legionarji so navdušeno vzklikali novemu po-
veljniku in ga gromovito pozivali, naj ne odlaša in jih
odvede nad barbare. Šest liktorjev s fasai — snopi
palic, sredi katerih je bila sekira, znak neomejene
oblasti — je odstopilo od pretorja in se postavilo ob
Lucija Kvinkcija Flaminina, ko je snel Marcellus svoj
rdeči poveljniški plašč — paludamentum in ogrnil z
njim kvestorja ter mu tako predal poveljstvo nad akvi-
lejsko vojsko, med katero je znova zahrumelo, kakor
bi potegnil vihar, ki se ne da zaustaviti.

»Ave Quincti, ave dux!»

»Nad barbare! Nad barbare!»

»Naprej! Naprej!»

»Ne čakajmo, udarimo!»

»Maščujmo sramoto, izperimo jo z rimskega
orožja!»

»Mir, mir, novi poveljnik bo govoril!»

Res, Lucius Quinctius Flamininus je stopil, ogr-
njen v rdeči paludamentum, na oder in vaje podobnih
prilik, ko je bilo treba ohraniti navdušenje vojaštva in
ga še podžgati, da ne popusti, je govoril:

»Mark Klavdij, tovariši tribuni, centurioni in vo-
jaki, hvala vam za zaupanje, ki ste mi ga izkazali.
Nisem ga še zaslužil, a upam, da vam v najkrajšem
času pokazem z dejanjem, kaj zna in zmora bivši kon-

zul, ki ga je senat tako nezaslišano ponižal na ljubo
barbarom, hče jim pokazati velikodušno pravičnost
rimskega naroda, ki je ne zaslužio. Moje poveljništvo
je omejeno in bo trajalo le dotlej, dokler ne pride
konzul Aulus Manlius. Nič ne dé. Menim, tudi ta
kratek rok bo zadostoval, da se maščujem zate, Mark
Klavdij, da se maščujem za toliko kohort, ki so na-
pojile barbarska tla s plemenito krvjo rimske, in sled-
njič, da se maščujem tudi zaradi sebe nad barbarskim
redom. Gali ali Istri — ne poznam razlike med njimi.
Bil sem v Makedoniji, bil v Galiji — divji so ti in
oni, obzira in rimske velikodušnosti ne zaslužio. Iz-
trebiti jih je treba, očistiti zemljo te zalege in očišeno
spraviti v oblast rimskega naroda. Mart, zaščitnik
Rome, naj nam pomaga, da to srečno izvedemo!»

»Ave Quincti, ave dux!»

»In barbaros, in barbaros!»

»Moveamus! Progrediamur!»

Množica je vzklikala in kakor besnela in skoraj
ni opazila, kdaj je zapustil pretor Marcus Claudius
Marcellus taborišče in v spremstvu konjeniškega od-
delka odjezdil proti Mediolanu v transpadansko Ga-
lijo, da poroča konzulu Aulu Manliju o dogodkih pri
Akvileji.

Zavzel se je sivi kralj Prono in ni verjel svojim
stari močem, ko so ga poklicali, naj pride in pogleda,
kdo se bliža. Gledal je in gledal. Slišal je topot dveh
konj, videl ju je, kako dirjata v rober na Medejsko
gradišče, spoznal je belca, ki mu ni videl enakega v
zemlji Karnov in Istrov in je moral priznati, da je
Enin ljubljenec, a da bi nosil njo, ki živi daleč tam
ob morju v belem tergestkem dvorec in srečna pe-
stuje malega Dardana, ne, pri Belenu, tega ni mogel

verjeti in je zmajeval z glavo, ko so mu trdili velmožje,
ki so bolje videli, da je Ena, katero spremlja Empeto.
Pa sta pripekotala konja v sredo gradišča in Ena je
razjahala pred očetom in planila k njemu in ga objela.
Se je bil kralj Prono zavzel in zdelo se mu je, da sanja.
»Oče, moj oče!« je ponavljala Ena in se ga okle-
pala in moral je verjeti v resničnost, da ga objema
rodna hči.

Strog je hotel biti kralj in s trdo, svarilno besedo
bi rad zavrnil Eno, ki si je upala na tako pot v ne-
varnih časih, a ni mogel. Hčerina ljubezen ga je pre-
magala in ganila in kakor včasih doma na Silikanskem
gradišču, ko sta samevala v rodnem dvorec, jo je po-
božal in mehko ponavljal:

»Oj ti otrok, otrok moj!...«

In prijel jo je za roko in jo vedel v dvorec, da
mu pove, kaj jo je tako nepričakovano in nenadoma
spravilo na dolgo, nevarno pot in jo gnalo iz Tergesta
ter jo privedlo k njemu na Medejsko gradišče.

Prišla sta v dvorec in Ena je govorila.

Poslušal je kralj Eno, poslušal oče hčer in videl
je, kako ga otrok ljubi in se boji zanj, videl je in
slišal, kako se ji toži po Epulu, da hira brez njega
osamljena v belem dvorec kakor cvet v senci, da se
obrača za njim kakor rumena Belenova roža za soln-
cem in je neotolažena ko sokolica, ki ji je puščica
vzela na poletu izpod sinjega neba sokola...

Ena je končala in obmolnila.

Pa je spregovoril oče kralj. Gladil si je sivo brado
in kakor da tehta sleherno besedo, je zlagoma vrstil
drugo k drugi mehko in obzirno, da ne bi zbolela
hčere, ki je je zgolj ljubezen, v kateri se ni strašila
dolge poti skozi strahotni les sredi gluhe noči, samo
da prispe k njemu.

Ljudska knjižnica: iz založništva Jugoslov. knjižarne v Ljubljani: 29 zvezek: Savinšek: IZVID GOLICE, 30 Din. — 30 zvezek: Sienkiewicz: NA POLJU SLAVE, 28 Din. — 31 zvezek: Conan Doyle: IZGUBLJENI SVET (The Lost World), 28 Din. — 32 zvezek: Remmichl: ZAGORSKI ZVONOVI, 24 Din. — 33 zvezek: Slavčič: NA SINAJ, 30 Din. — 34 zvezek: Brackel: CIRKUSNI OTROK, 28 Din. — 35 zvezek: Brackel: CIRKUSNI OTROK, 28 Din. — 36 zvezek: Brackel: CIRKUSNI OTROK, 28 Din. — 37 zvezek: Brackel: CIRKUSNI OTROK, 28 Din. — 38 zvezek: Brackel: CIRKUSNI OTROK, 28 Din. — 39 zvezek: Brackel: CIRKUSNI OTROK, 28 Din. — 40 zvezek: Brackel: CIRKUSNI OTROK, 28 Din. — 41 zvezek: Brackel: CIRKUSNI OTROK, 28 Din. — 42 zvezek: Brackel: CIRKUSNI OTROK, 28 Din. — 43 zvezek: Brackel: CIRKUSNI OTROK, 28 Din. — 44 zvezek: Brackel: CIRKUSNI OTROK, 28 Din. — 45 zvezek: Brackel: CIRKUSNI OTROK, 28 Din. — 46 zvezek: Brackel: CIRKUSNI OTROK, 28 Din. — 47 zvezek: Brackel: CIRKUSNI OTROK, 28 Din. — 48 zvezek: Brackel: CIRKUSNI OTROK, 28 Din. — 49 zvezek: Brackel: CIRKUSNI OTROK, 28 Din. — 50 zvezek: Brackel: CIRKUSNI OTROK, 28 Din. — 51 zvezek: Brackel: CIRKUSNI OTROK, 28 Din. — 52 zvezek: Brackel: CIRKUSNI OTROK, 28 Din. — 53 zvezek: Brackel: CIRKUSNI OTROK, 28 Din. — 54 zvezek: Brackel: CIRKUSNI OTROK, 28 Din. — 55 zvezek: Brackel: CIRKUSNI OTROK, 28 Din. — 56 zvezek: Brackel: CIRKUSNI OTROK, 28 Din. — 57 zvezek: Brackel: CIRKUSNI OTROK, 28 Din. — 58 zvezek: Brackel: CIRKUSNI OTROK, 28 Din. — 59 zvezek: Brackel: CIRKUSNI OTROK, 28 Din. — 60 zvezek: Brackel: CIRKUSNI OTROK, 28 Din. — 61 zvezek: Brackel: CIRKUSNI OTROK, 28 Din. — 62 zvezek: Brackel: CIRKUSNI OTROK, 28 Din. — 63 zvezek: Brackel: CIRKUSNI OTROK, 28 Din. — 64 zvezek: Brackel: CIRKUSNI OTROK, 28 Din. — 65 zvezek: Brackel: CIRKUSNI OTROK, 28 Din. — 66 zvezek: Brackel: CIRKUSNI OTROK, 28 Din. — 67 zvezek: Brackel: CIRKUSNI OTROK, 28 Din. — 68 zvezek: Brackel: CIRKUSNI OTROK, 28 Din. — 69 zvezek: Brackel: CIRKUSNI OTROK, 28 Din. — 70 zvezek: Brackel: CIRKUSNI OTROK, 28 Din. — 71 zvezek: Brackel: CIRKUSNI OTROK, 28 Din. — 72 zvezek: Brackel: CIRKUSNI OTROK, 28 Din. — 73 zvezek: Brackel: CIRKUSNI OTROK, 28 Din. — 74 zvezek: Brackel: CIRKUSNI OTROK, 28 Din. — 75 zvezek: Brackel: CIRKUSNI OTROK, 28 Din. — 76 zvezek: Brackel: CIRKUSNI OTROK, 28 Din. — 77 zvezek: Brackel: CIRKUSNI OTROK, 28 Din. — 78 zvezek: Brackel: CIRKUSNI OTROK, 28 Din. — 79 zvezek: Brackel: CIRKUSNI OTROK, 28 Din. — 80 zvezek: Brackel: CIRKUSNI OTROK, 28 Din. — 81 zvezek: Brackel: CIRKUSNI OTROK, 28 Din. — 82 zvezek: Brackel: CIRKUSNI OTROK, 28 Din. — 83 zvezek: Brackel: CIRKUSNI OTROK, 28 Din. — 84 zvezek: Brackel: CIRKUSNI OTROK, 28 Din. — 85 zvezek: Brackel: CIRKUSNI OTROK, 28 Din. — 86 zvezek: Brackel: CIRKUSNI OTROK, 28 Din. — 87 zvezek: Brackel: CIRKUSNI OTROK, 28 Din. — 88 zvezek: Brackel: CIRKUSNI OTROK, 28 Din. — 89 zvezek: Brackel: CIRKUSNI OTROK, 28 Din. — 90 zvezek: Brackel: CIRKUSNI OTROK, 28 Din. — 91 zvezek: Brackel: CIRKUSNI OTROK, 28 Din. — 92 zvezek: Brackel: CIRKUSNI OTROK, 28 Din. — 93 zvezek: Brackel: CIRKUSNI OTROK, 28 Din. — 94 zvezek: Brackel: CIRKUSNI OTROK, 28 Din. — 95 zvezek: Brackel: CIRKUSNI OTROK, 28 Din. — 96 zvezek: Brackel: CIRKUSNI OTROK, 28 Din. — 97 zvezek: Brackel: CIRKUSNI OTROK, 28 Din. — 98 zvezek: Brackel: CIRKUSNI OTROK, 28 Din. — 99 zvezek: Brackel: CIRKUSNI OTROK, 28 Din. — 100 zvezek: Brackel: CIRKUSNI OTROK, 28 Din.